

Brussel, 5.3.2014
COM(2014) 130 final

ANNEXES 1 to 3

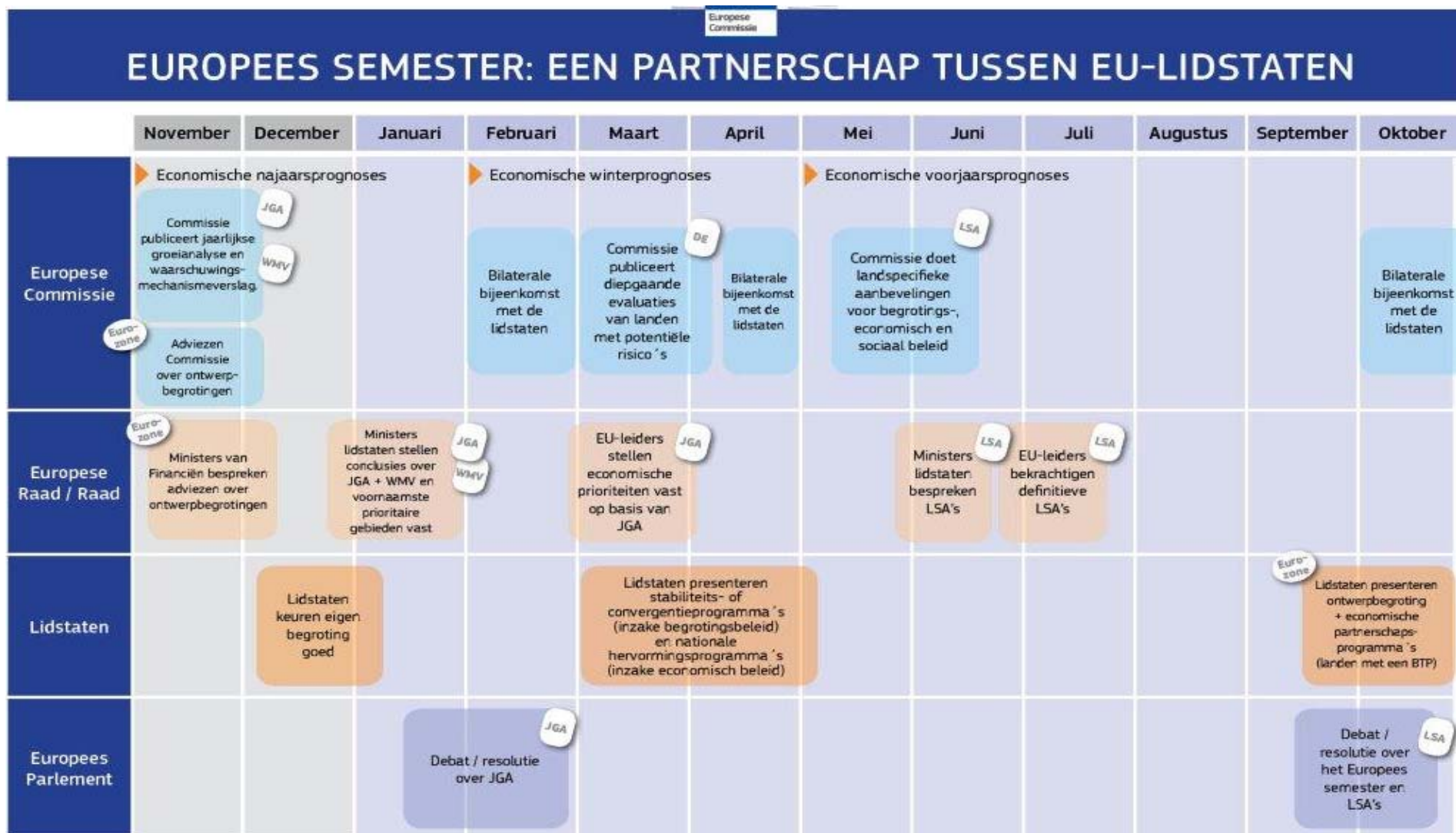
BIJLAGEN

bij de

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

**Tussenopname van de Europa 2020-strategie
voor slimme, duurzame en inclusieve groei**

Bijlage I: Belangrijkste stappen in het kader van het Europees semester

Verklarende woordenlijst: **JGA**: Jaarlijkse groeianalyse - **WMV**: Waarschuwingsmechanismeverslag - **LSA**: Landspecifieke aanbevelingen - **BTP**: Buitensporigtekortprocedure - **DE**: Diepgaande evaluatie

Europese Commissie

Bijlage II: Overzicht van de vorderingen bij de verwezenlijking van de Europa 2020-doelstellingen

Algemene context:

Deze bijlage bevat voor elke Europa 2020-doelstelling een evaluatie van:

- de tot op heden op EU-niveau gemaakte vorderingen, met daarbij illustraties van de mogelijke scenario's voor de periode tot 2020;
- de meest recente gegevens over nationale resultaten en 2020-doelstellingen;
- de ontwikkelingen van nationale resultaten met, waar mogelijk, enige internationale vergelijkingen.

De grafieken zijn gebaseerd op de meest recente informatie die in februari 2014 beschikbaar was. De EU-gemiddelden betreffen de EU-28, tenzij anders wordt aangegeven.

Op de website van Eurostat staan gedetailleerde gegevens, die meer variabelen omvatten en regelmatig worden bijgewerkt:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators

Aanvullende informatie en bijzonderheden over de doelstellingen zijn te vinden op:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators/targets

Een volledig verslag, met nadere methodologische en statistische toelichtingen, werd in het najaar van 2013 opgesteld en is te vinden op: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-238/EN/KS-02-13-238-EN.PDF

EUROPA 2020-DOELSTELLING INZAKE WERKGELEGENHEID

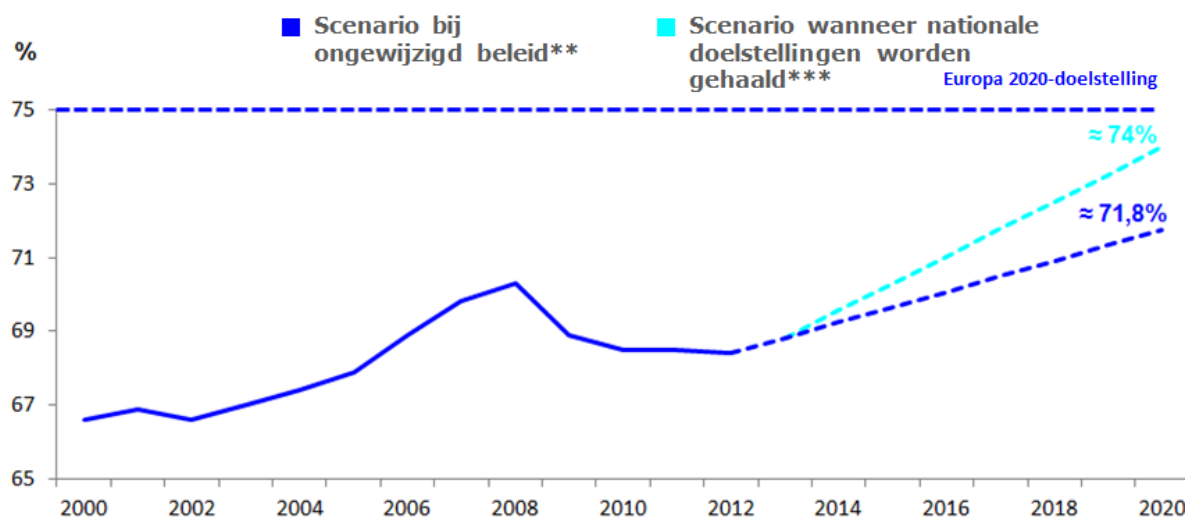
DE ARBEIDSPARTICIPATIE VAN DE BEVOLKING IN DE LEEFTIJD VAN 20 TOT 64 JAAR VERHOGEN TOT TEN MINSTE 75 %

1. Stand van zaken op EU-niveau

De arbeidsparticipatie in de EU stagneert de laatste jaren en blijft onder de Europa 2020-doelstelling, die inhoudt dat tegen 2020 75 % van de bevolking in de leeftijd van 20 tot 64 jaar een baan moet hebben. Na tussen 2000 en 2008 constant te zijn gestegen, van 66,6 %¹ tot 70,3 %, daalde de arbeidsparticipatie in de EU in 2009 tot 68,9 %. Dit was het gevolg van een zeer sterke inkrimping van de economie. Zij nam in 2010 verder af tot 68,5 % en is vervolgens min of meer gestabiliseerd. De arbeidsparticipatie bedroeg in 2012 68,4 % en ligt op dit moment 6,6 procentpunt onder de beoogde 75 %. Dit is zowel te wijten aan de combinatie van de negatieve gevolgen van de crisis en de tijd die nodig is voordat verbeteringen effect op de arbeidsmarkt hebben, als aan het trage tempo van de arbeidsmarkthervormingen in een aantal lidstaten.

Om tegen 2020 de doelstelling op het gebied van arbeidsparticipatie te bereiken, zou er, met name wat betreft maatregelen voor herstel van groei en het scheppen van banen, aanzienlijke vooruitgang moeten worden geboekt. De huidige stand van zaken en de lichte stijgingen van de arbeidsparticipatie die voor de komende jaren worden verwacht, betekenen dat de Europa 2020-doelstelling niet zal worden gehaald en dat de arbeidsparticipatie in 2020 71,8 % zal bedragen. Om de doelstelling tegen 2020 te halen, zouden er in de EU ongeveer 16 miljoen mensen extra aan een baan moeten worden geholpen.

Arbeidsparticipatie in de EU in 2000*, 2012 en 2020
(percentage mensen met een baan, leeftijdscategorie 20-64 jaar)

Bron: Europese Commissie

Toelichting: op basis van de huidige toezeggingen zou de arbeidsparticipatie in de EU tegen 2020 71,8 % kunnen bedragen.

* 2000 en 2001: gegevens met betrekking tot de EU27.

** Ramingen op basis van de najaarsprognose 2013 van de Commissie voor de periode 2014-2015, waarbij wordt uitgegaan van een groei van de werkgelegenheid tot de niveaus van 2014-2015 en er rekening mee wordt gehouden dat de actieve bevolking tijdens het decennium met 1,0 % krimpt.

*** Door het Verenigd Koninkrijk is geen streefpercentage vastgesteld: de prognose voor de EU gaat van uit van een streefpercentage voor het Verenigd Koninkrijk van 75 % in 2020.

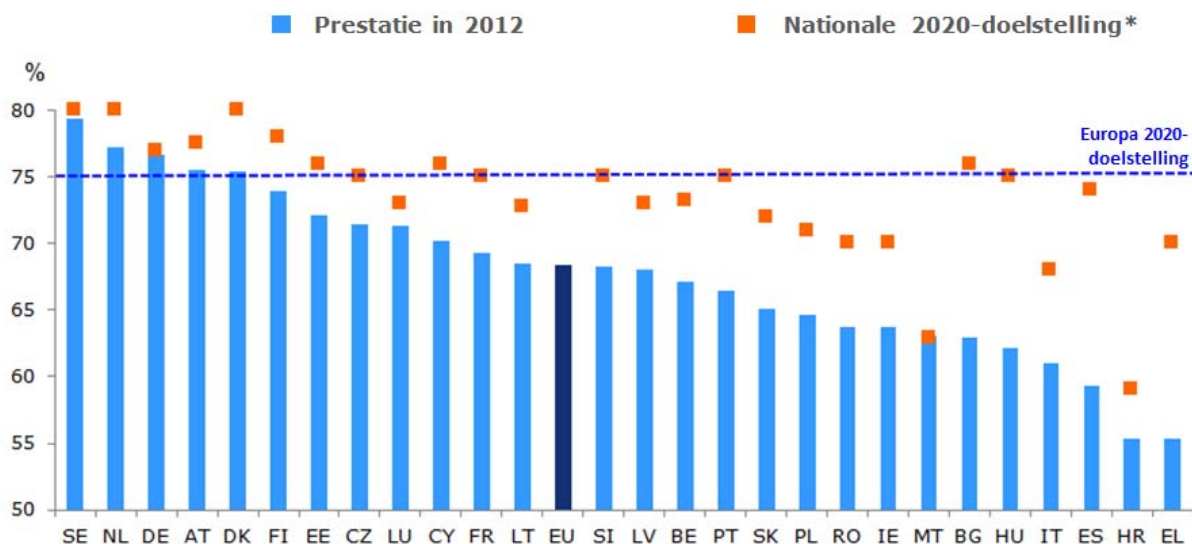
¹ Gegevens met betrekking tot de EU-27.

2. Stand van zaken en vooruitgang op nationaal niveau

De meeste lidstaten hebben hun Europa 2020-streefcijfer nog bij lange na niet gehaald. De 2020-streefcijfers voor werkgelegenheid van de lidstaten variëren van 59 % en 62,9 % in respectievelijk Kroatië en Malta (waarmee het laatste land zijn doelstelling reeds heeft gehaald) tot 80 % in Denemarken, Nederland en Zweden. In Zweden en Duitsland bedroeg de arbeidsparticipatie in 2012 respectievelijk 79,4 % en 76,7 %, zodat zij hun streefcijfers van respectievelijk 80 % en 77 % naderen. De afstand tussen de resultaten in 2012 en de nationale Europa 2020-doelstelling is het grootst in Spanje, Griekenland, Bulgarije en Hongarije, met een kloof van meer dan 10 procentpunten. Dit roept de vraag op of deze landen wel in staat zijn hun doelstelling tegen 2020 te halen. Duitsland en Oostenrijk hebben de meeste vooruitgang geboekt, met een hoge arbeidsparticipatie en een betrekkelijk sterke groei sinds 2000. Aan het andere eind van het spectrum hebben Griekenland, Spanje, Kroatië, Roemenië en Ierland te maken gehad met een sterke daling van de werkgelegenheid. De arbeidsparticipatie is daar in vergelijking met andere lidstaten nog laag.

Arbeidsparticipatie in de EU-lidstaten

(percentage mensen met een baan, leeftijdscategorie 20-64 jaar)

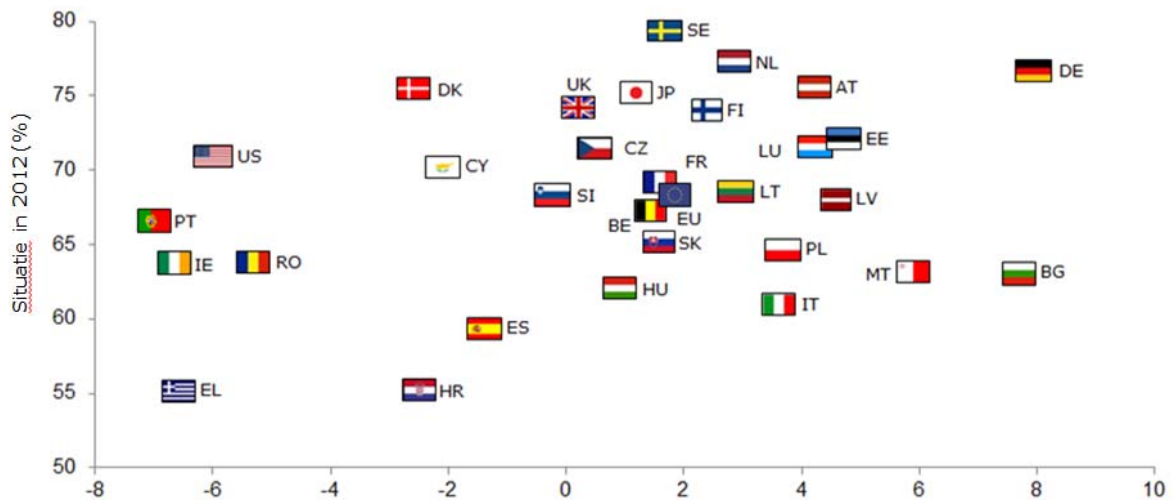
Bron: Europese Commissie

Toelichting: in 2012 bedroeg de arbeidsparticipatie in de EU 68,4 %, bij een doelstelling van 75 % tegen 2020.

* Door het Verenigd Koninkrijk is geen streefpercentage vastgesteld. SE: doelstelling ruim boven 80 %. IE: 69-71 % (uitgegaan wordt van 70 %), IT: 67-69 % (uitgegaan wordt van 68 %), CY: 75-77 % (uitgegaan wordt van 76 %), AT: 77-78 % (uitgegaan wordt van 77,5 %).

Situatie in 2012 en vooruitgang sinds 2000 per land

Vooruitgang tussen 2000 en 2012 (verandering in procentpunten)*

Vooruitgang tussen 2000 en 2012 (verandering in procentpunten)

Bron: Europese Commissie

Toelichting: in de EU als geheel nam de arbeidsparticipatie in de periode 2000-2012 met 1,8 procentpunten toe (horizontale as) tot 68,4 % in 2012 (verticale as).

2000. Gegevens met betrekking tot de EU27; HR: 2002-2012.

De prestatieverschillen tussen lidstaten nemen toe en in de zuidelijke lidstaten blijft sprake van regionale discrepanties. In 2012 bedroeg de kloof tussen de hoogste en de laagste waarden 24,1 procentpunten; de arbeidsparticipatie varieerde van 55,3 % in Griekenland tot 79,4 % in Zweden. Dit is vergelijkbaar met de situatie in 2000, toen het verschil tussen de slechtste en de beste prestatie 22,7 procentpunten bedroeg, met een arbeidsparticipatie van 55,3 % in Bulgarije en 78 % in Denemarken. In het algemeen is in de landen van Noord- en Midden-Europa de arbeidsparticipatie hoger dan in de zuidelijke en oostelijke lidstaten. Voorts vertonen de Zuid- en Oost-Europese landen grote verschillen in regionale arbeidsparticipatie. De regionale prestaties van landen in Noord- en Midden-Europa zijn tamelijk homogeen; de arbeidsparticipatie is er hoog.

1. Stand van zaken op EU-niveau

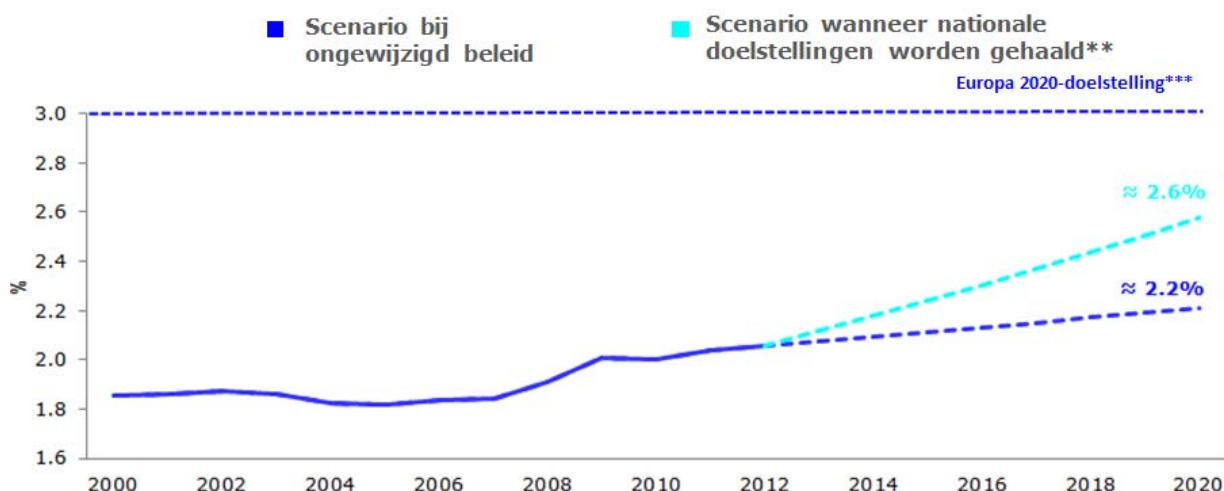
De uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) in de EU zijn de laatste tijd enigszins toegenomen, maar blijven onder het Europa 2020-streefcijfer van 3 %.

De O&O-doelstelling op EU-niveau wordt uitgedrukt in O&O-intensiteit. Deze grootheid geeft weer hoeveel procent van het bbp de bruto binnenlandse uitgaven van de overheids- en de privésector voor O&O bedragen, m.a.w. het percentage van het bbp dat in O&O wordt geïnvesteerd. De overheidsfinanciering van O&O is een directe maatstaf voor de overheidsinspanningen ter ondersteuning van O&O-activiteiten. Aan de hand van de particuliere financiering van O&O kan worden beoordeeld in hoeverre het beleid bijdraagt tot het aantrekken en bevorderen van bedrijfsinvesteringen in O&O en tot de ontwikkeling en groei van kennisintensieve ondernemingen. Na de periode 2000-2007, waarin de O&O-intensiteit steevast zo'n 1,85 % beliep, namen de bruto binnenlandse EU-uitgaven voor O&O in 2009 toe tot 2,01 % van het bbp. Sindsdien is dit aandeel slechts licht gestegen. In 2012 bleven de bruto binnenlandse EU-uitgaven voor O&O met 2,06 % van het bbp bijna 1 procentpunt onder de doelstelling van 3 % en daarmee duidelijk achter bij de prestatie van de Verenigde Staten.

De recente vooruitgang bij het halen van het streefcijfer van 3 % is hoofdzakelijk het gevolg van het beleid van de EU en de lidstaten. Zij streven ernaar om ondanks de crisis en in overeenstemming met het beginsel van groeivriendelijke fiscale consolidatie particuliere investeringen in O&O te bevorderen (met name door een betere hefboomwerking van overheidsfinanciering, betere randvoorwaarden en fiscale prikkels) en overheidsinvesteringen in O&O te beschermen en te bevorderen. In vergelijking met internationale concurrenten is het investeringstekort van Europa hoofdzakelijk te wijten aan de geringe particuliere investeringen.

Onder de huidige omstandigheden zal de Europa 2020-doelstelling inzake O&O waarschijnlijk niet tegen 2020 worden gehaald. Ook als de huidige hervormingen en financiële inspanningen worden voortgezet, zullen de bruto binnenlandse uitgaven voor O&O, uitgedrukt als percentage van het bbp, volgens de laatste prognoses naar verwachting tot 2020 onder de 3 %-drempel blijven. Om deze doelstelling te halen, zou het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage van de O&O-uitgaven in de EU moeten verdubbelen ten opzichte van de periode 2007-2012. Wil de 3 %-doelstelling sneller worden bereikt, dan moeten er ook sneller structurele veranderingen plaatsvinden die tot meer op kennis gebaseerde economische activiteiten leiden.

Bruto nationale uitgaven van de EU voor O&O als percentage van het bbp in 2000, 2012 en 2020

Bron: Europese Commissie

Toelichting: op basis van de huidige toezeggingen zouden de EU-investeringen in O&O tegen 2020 2,2 % kunnen bedragen.

* Scenario op basis van voortzetting van huidige hervormingen en financiële inspanningen.

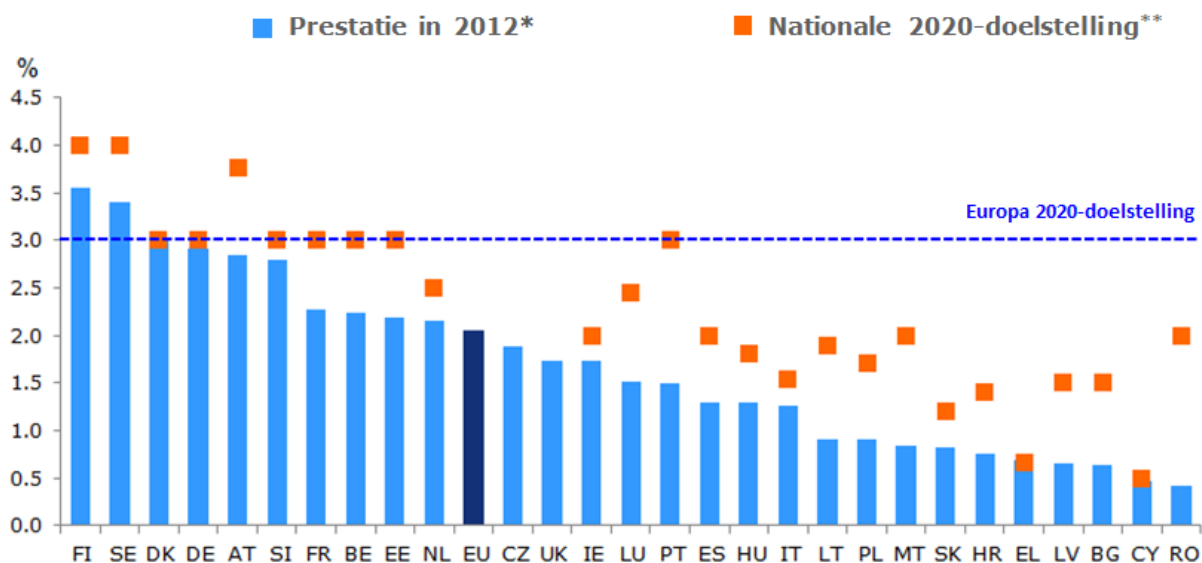
** Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk hebben geen streefpercentage vastgesteld: de 2020-cijfers werden door de diensten van de Commissie geschat.

*** De EU-doelstelling omvat de uitgaven voor O&O van intergouvernementele onderzoeksinfrastructuren die niet onder de uitgaven voor O&O van de lidstaten zijn begrepen.

2. Stand van zaken en vooruitgang op nationaal niveau

Het ambitieniveau en de vooruitgang bij het verwezenlijken van de Europa 2020-doelstellingen verschillen per lidstaat. Uit de nationale doelstellingen inzake O&O blijkt duidelijk dat de ambities van de lidstaten variëren. Finland en Zweden, die al de hoogste O&O-intensiteit in de EU kennen, hebben met de doelstelling om tegen 2020 4 % van het bbp in O&O te investeren de lat het hoogst gelegd. Cyprus en Griekenland hebben met respectievelijk 0,50 % en 0,67 % de laagste doelstellingen. Andere landen, zoals Italië (1,53 %) hebben realistische, zij het niet al te ambitieuze doelen gesteld. Griekenland heeft zijn doelstelling om 0,67 % van zijn bbp aan O&O uit te geven, in 2012 al gehaald. Duitsland, Denemarken en Cyprus komen dicht bij hun respectieve doelstellingen. Roemenië, Portugal, Malta en Litouwen halen hun doelstelling bij lange na niet; zij blijven minstens 1 procentpunt onder hun streefcijfer. De vooruitgang die sinds 2000 is geboekt, verschilt per land: Estland presteerde niet alleen boven het EU-gemiddelde in 2012, maar laat ook de grootste toename zien van investeringen in O&O als percentage van het bbp; in Kroatië, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk is daarentegen sprake van een benedengemiddelde O&O-intensiteit en een negatieve groei.

O&O-investeringen in de EU-lidstaten als percentage van het bbp

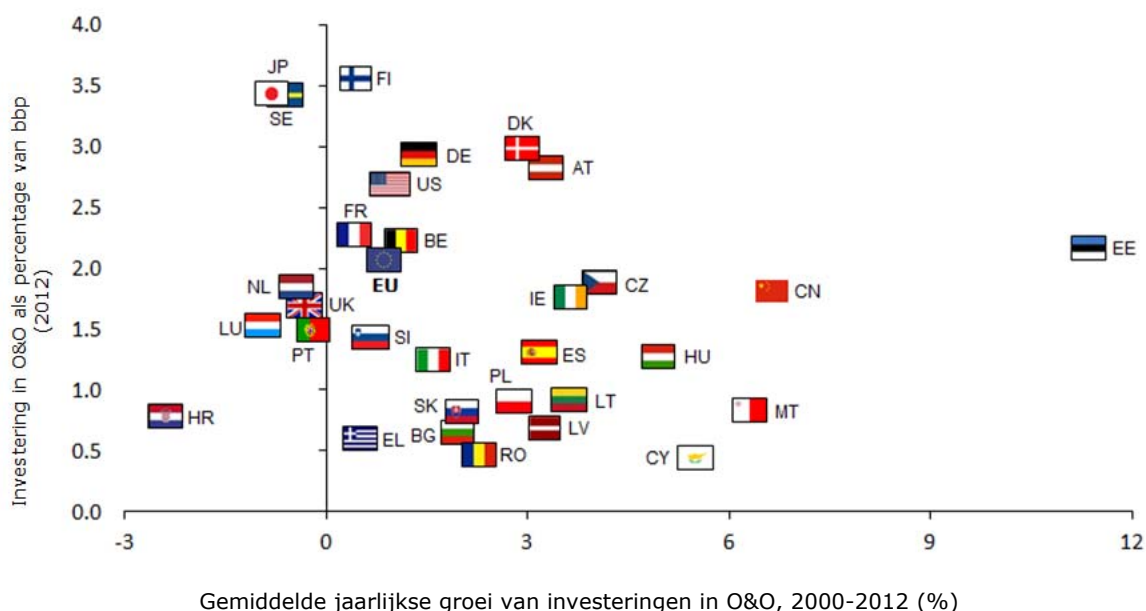
Bron: Europese Commissie

Toelichting: in 2012 bedroeg de O&O-intensiteit in de EU 2,06 % van het bbp, bij een doelstelling van 3 % tegen 2020.

*LU: 2010.

**Tsjechië heeft alleen voor de overheidssector een streefpercentage vastgesteld; het Verenigd Koninkrijk heeft geen streefpercentage vastgesteld. IE: de doelstelling bedraagt 2,5 % van het bbp, wat naar schatting neerkomt op 2 % van het bbp. LU: de doelstelling ligt tussen 2,30 % en 2,60 % van het bbp (uitgegaan wordt van 2,45 %). PT: de doelstelling ligt tussen 2,70 % en 3,30 % van het bbp (uitgegaan wordt van 3 %).

Situatie in 2012 en vooruitgang sinds 2000 per land*

Bron: Europese Commissie

Toelichting: investeringen in O&O zijn in EU gedurende de periode 2000-2012 jaarlijks met 0,9 % toegenomen (horizontale as) tot 2,06 % in 2012 (verticale as).

*Prestaties: EL, SI: 2007; LU, NL, RO: 2010; US, JP, CN: 2011. Vooruitgang: SI: 2000-2007; LU, NL, RO: 2000-2010; CN: 2000-2011; EL: 2001-2007; HR: 2002-2012; HU en MT: 2004-2012; SE: 2005-2012; US: 2006-2011; DK: 2007-2012; JP: 2008-2011; PT: 2008-2012; FR: 2010-2012.

Er is een tweedeling tussen het noorden en het zuiden wat betreft investeringen in O&O. De prestatiekloof op het gebied van de O&O-intensiteit is het afgelopen decennium toegenomen: volgens de beschikbare gegevens varieerden de bruto binnenlandse uitgaven voor O&O, uitgedrukt als percentage van het bbp, in 2000 van 0,37 % in Roemenië tot 3,35 % in Finland. Dit is een verschil van 2,98 procentpunten. Deze kloof nam in 2012 toe tot 3,13 procentpunten. De uitgaven varieerden van 0,42 % in Roemenië tot 3,55 % in Finland. In het algemeen is de O&O-intensiteit het hoogst in de Noord-Europese landen; Oost- en Zuid-Europese lidstaten scoren wat deze indicator betreft lager. Op regionaal niveau zijn de landen met de laagste O&O-intensiteit tamelijk homogeen. Zij bestaan hoofdzakelijk uit regio's waar weinig in O&O wordt geïnvesteerd. In de lidstaten waar de O&O-intensiteit het hoogst is, blijft een aantal regio's onder de ambitieuze nationale doelstelling.

DE EUROPA 2020-DOELSTELLING INZAKE KLIMAAT EN ENERGIE (1)

DE EMISSIE VAN BROEIKASGASSEN MET TEN MINSTE 20 % VERMINDEREN TEN OPZICHTE VAN 1990

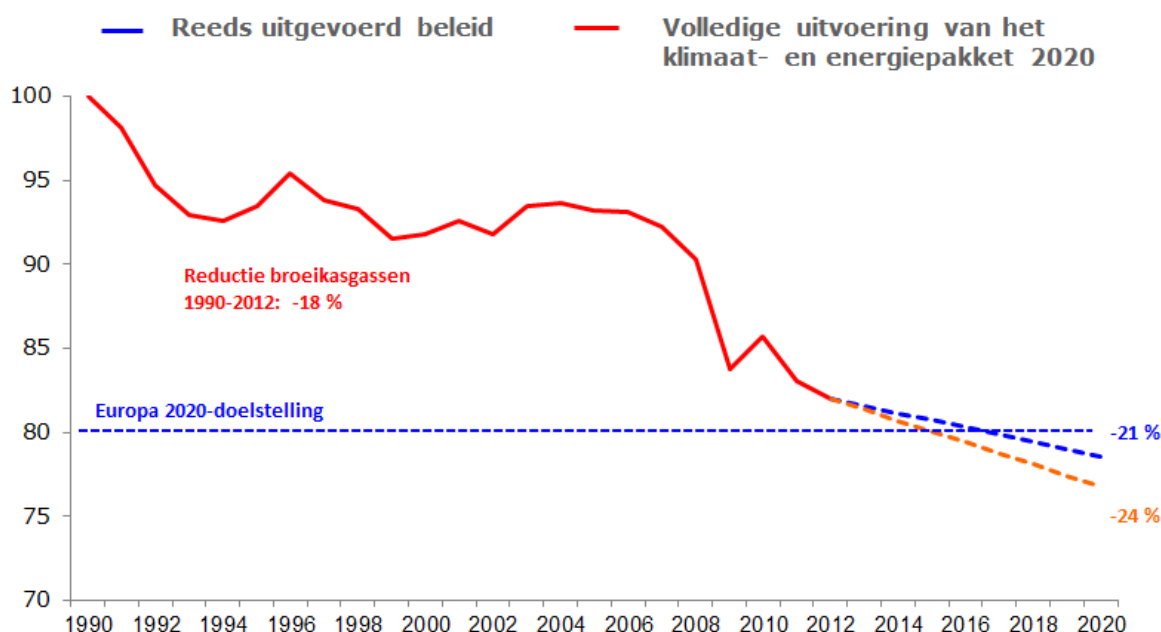
1. Stand van zaken op EU-niveau

De EU heeft de emissie van broeikasgassen aanzienlijk verminderd en is nu dicht bij de verwezenlijking van haar Europa 2020-doelstelling, namelijk een reductie met 20 % ten opzichte van 1990. Tussen 1990 en 2012 nam de emissie van broeikasgassen op EU-niveau met 18 % af. Het huidige klimaat- en energiebeleid heeft bijgedragen tot deze vooruitgang. Ook de huidige vertraging van de economie heeft een aanzienlijk effect op de vermindering van de emissie. In 2010 werd tijdens het tijdelijke herstel een lichte toename van de emissie van broeikasgassen waargenomen. De prestatie is des belangrijker aangezien de Europese economie sinds 1990 in reële termen zo'n 45 % is gegroeid. Hieruit blijkt duidelijk dat economische groei en de emissie van broeikasgassen niet meer gelijk op gaan. Zo was de Europese economie in 2012 bijna twee keer minder koolstofintensief – koolstofintensiteit ziet op de omvang van de emissies die per bbp-eenheid vrijkomen – dan in 1990.

Op grond van de laatste ontwikkelingen lijkt de Europa 2020-doelstelling inzake de emissie van broeikasgassen haalbaar. Afgaande op de bemoedigende ontwikkelingen van de laatste jaren zou de reductie van de emissie van broeikasgassen de doelstelling zelfs kunnen overtreffen en tegen 2020 24 % kunnen bedragen.

Emissie van broeikasgassen in 2000, 2012 en 2020

(index 1990=100)

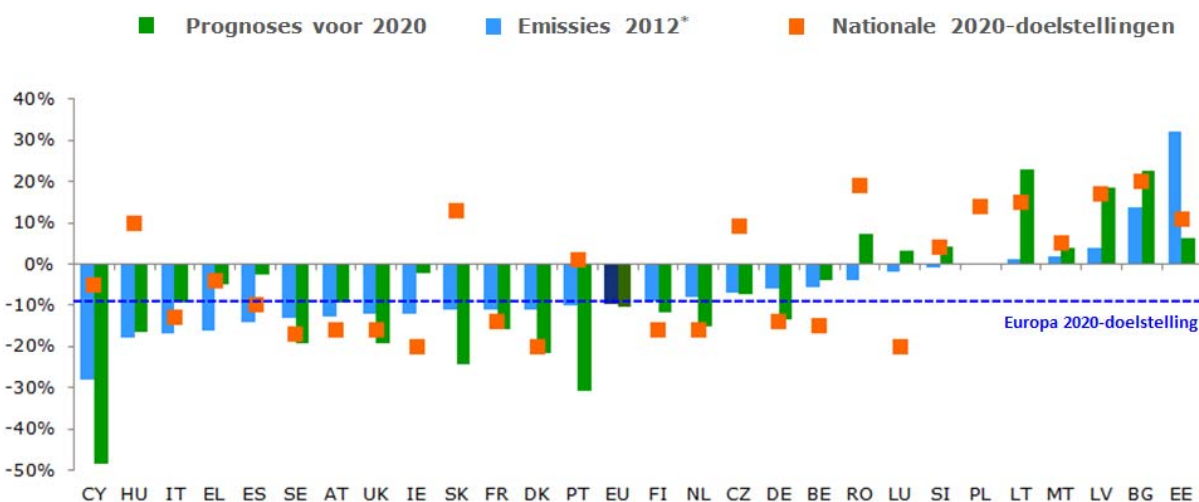
Bron: Europese Commissie

Toelichting: wanneer het wetgevingspakket klimaat/energie 2020 volledig wordt uitgevoerd, zou de EU haar emissie van broeikasgassen tegen 2020 met 24 % kunnen verminderen ten opzichte van 1990.

2. Stand van zaken en vooruitgang op nationaal niveau

Ongeveer de helft van de lidstaten heeft zijn Europa 2020-doelstelling voor de reductie van de emissie van broeikasgassen in de sectoren die niet onder het emissiehandelssysteem (ETS) vallen, al bereikt². Bij de nationale doelstellingen wordt de emissie van broeikasgassen in sectoren die niet onder het EU-ETS vallen, gemeten ten opzichte van de niveaus van 2005. De doelstellingen variëren van een reductie met 20 % tot een toename met 20 %. Volgens gegevens uit 2012 zijn 15 lidstaten (Cyprus, Hongarije, Italië, Griekenland, Spanje, Portugal, Tsjechië, Roemenië, Slowakije, Litouwen, Slovenië, Malta, Letland, Bulgarije en Polen) onder hun respectieve 2020-doelstellingen gebleven. De meeste andere lidstaten hebben hun emissie ook verminderd en dus enige vooruitgang geboekt, zonder echter hun doelstelling al te bereiken. Luxemburg, Denemarken, Duitsland, België, Finland en Nederland zijn het verst van hun streefcijfers verwijderd. Volgens de meest recente nationale prognoses zou in 13 lidstaten (Duitsland, Nederland, Letland, Bulgarije, Italië, Finland, Oostenrijk, Spanje, Litouwen, België, Ierland, Slovenië en Luxemburg) het huidige beleid niet toereikend zijn om de nationale doelstellingen tegen 2020 te halen.

Veranderingen in EU-lidstaten in de emissie van broeikasgassen in sectoren die niet onder het ETS vallen

Bron: Europees Milieuagentschap

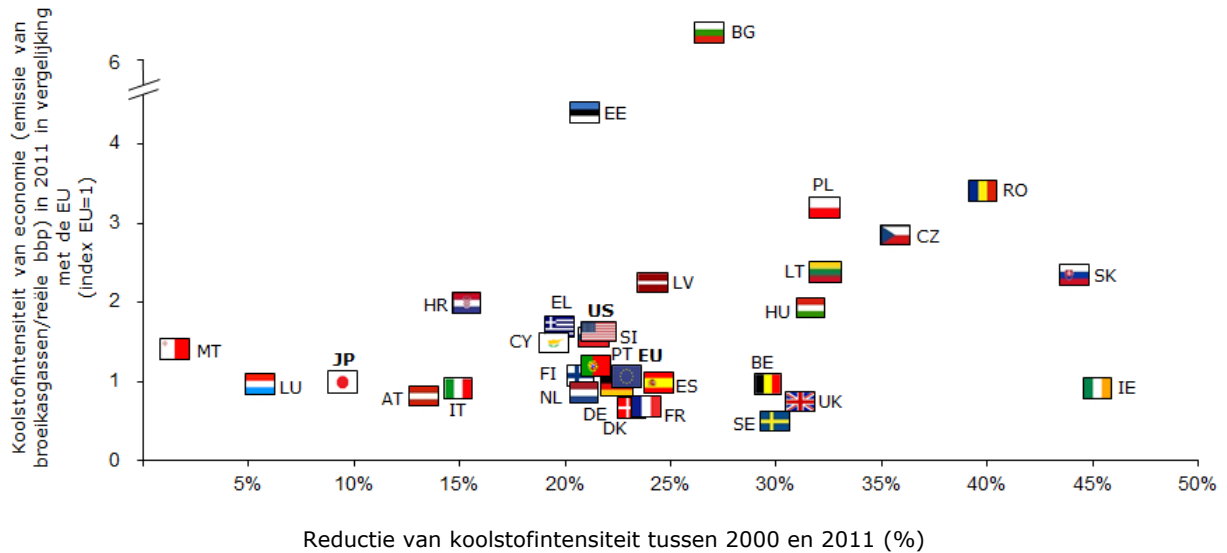
Toelichting: in 2012 was in de EU de emissie van broeikasgassen in niet onder het ETS vallende sectoren 10 % lager dan in 2005.

*Niet-ETS, ten opzichte van 2005, op basis van schattingen.

² Het EU-ETS heeft een maximum gesteld aan de totale emissie van industriële sectoren met een hoge emissie. Beneden dit maximum mogen ondernemingen emissierechten kopen en verkopen.

Tussen 2000 en 2011 is de koolstofintensiteit in alle lidstaten afgenomen, hoewel de vooruitgang sterk varieert. Landen die zeer koolstofintensief zijn, hebben in het algemeen een aanzienlijke reductie gerealiseerd; landen met een lage koolstofintensiteit laten een geringere vooruitgang zien.

Situatie in 2011 en vooruitgang qua koolstofintensiteit sinds 2000, per land

Bron: Europese Commissie

Toelichting: in 2011 lagen de koolstofintensiteit en de vooruitgang van de meeste lidstaten dicht bij het EU-gemiddelde.

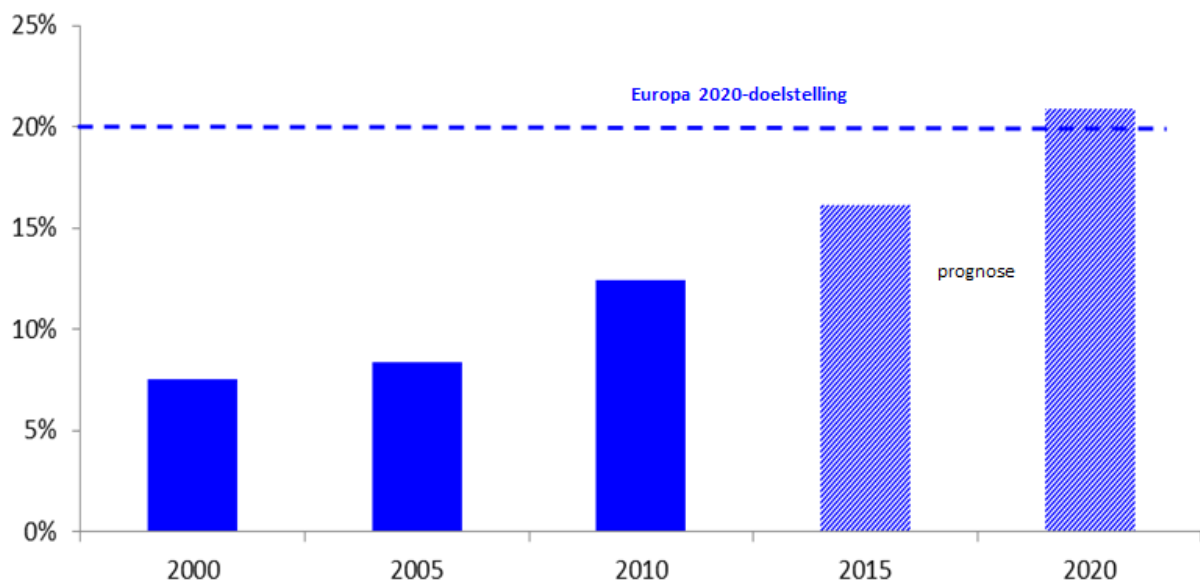
HET AANDEEL VAN HERNIEUWBARE ENERGIE IN HET EINDVERBRUIK VAN ENERGIE VERGROTEN TOT 20 %

1. Stand van zaken op EU-niveau

Het gebruik van hernieuwbare energie is in de EU sinds 2000 gestaag toegenomen. Als dit zo blijft, zal de EU erin slagen de Europa 2020-doelstelling te verwezenlijken, die inhoudt dat het aandeel hernieuwbare energie in het eindverbruik van energie toeneemt tot 20 %. Het aandeel hernieuwbare energiebronnen in het bruto-eindverbruik van energie nam van 7,5 % in 2000³ toe tot 8,5 % in 2005 en 14,4 % in 2012⁴, dat wil zeggen 5,6 procentpunten onder de Europa 2020-doelstelling. Dit was het gevolg van de invoering van steunregelingen en prikkels ter bevordering van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. De EU is nu koploper wat betreft investeringen in hernieuwbare energiebronnen; er is met name sprake van een snelle ontwikkeling van wind- en zonne-energie.

Op grond van de laatste ontwikkelingen lijkt de Europa 2020-doelstelling inzake hernieuwbare energiebronnen haalbaar. Afgaande op de bemoedigende ontwikkelingen van de laatste jaren, kan het aandeel hernieuwbare energie in het bruto-eindverbruik van energie in 2020 de 21 % naderen, mits de inspanningen van de laatste jaren worden volgehouden.

Aandeel van hernieuwbare energiebronnen in het bruto-eindverbruik van energie in de EU, 2000-2020

Bronnen: Europese Commissie, studie in opdracht van de Europese Commissie

Toelichting: op basis van de huidige ontwikkelingen en het huidige beleid zou het aandeel hernieuwbare energie in het energieverbruik in de EU tegen 2020 20,9 % kunnen bedragen.

³ Studie in opdracht van de Europese Commissie.

⁴ EurObserv'ER.

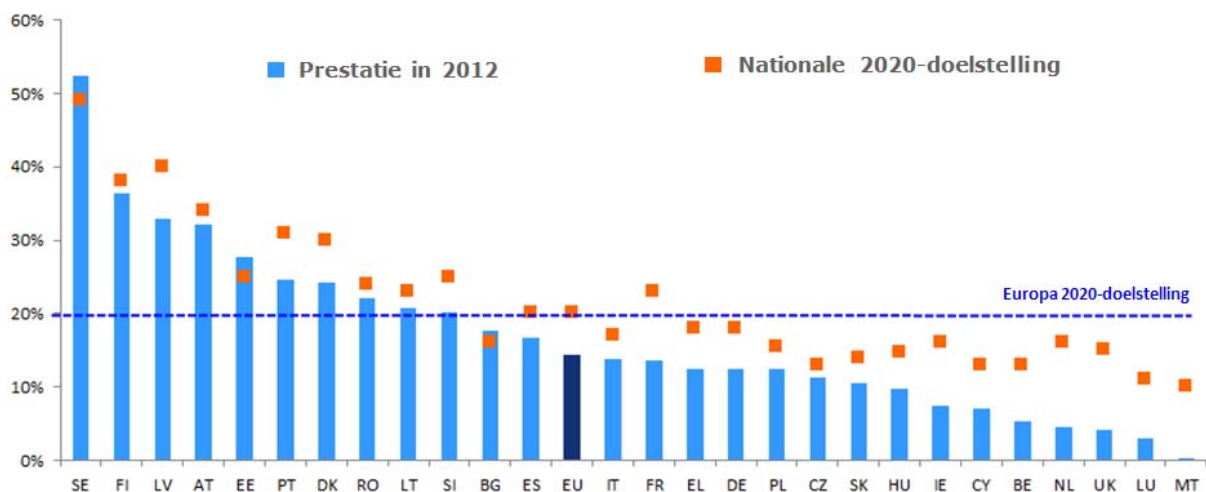
2. Stand van zaken en vooruitgang op nationaal niveau

Er is sprake van een algemene vooruitgang, maar in de meeste lidstaten moet nog het nodige worden gedaan. De nationale doelstellingen variëren van 10 % in Malta tot 49 % in Zweden. In het algemeen zijn alle lidstaten sinds 2005 meer hernieuwbare energiebronnen gaan gebruiken. Tot nu toe hebben echter slechts drie lidstaten (Zweden, Estland en Bulgarije) hun nationale doelstelling gehaald. Finland, Oostenrijk en Tsjechië zijn hun onderscheiden doelstellingen dicht genaderd. Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk zijn ongeveer 10 procentpunten van hun doelstelling verwijderd.

Wat de ontwikkelingen op langere termijn betreft, presteren Zweden, Oostenrijk en Estland het best. Deze landen kennen zowel de grootste vooruitgang sinds 2005 als een intensief gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Malta, Luxemburg, België, het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Frankrijk hebben geringe prestaties geleverd en vertonen slechts een bescheiden vooruitgang ten opzichte van 2005. De kloof tussen de EU-landen onderling is tussen 2005 en 2012 toegenomen van 40,4 tot 52,1 procentpunten. De waarden variëren van 0,3 % in Malta tot 52,4 % in Zweden.

Aandeel van hernieuwbare energie in EU-lidstaten

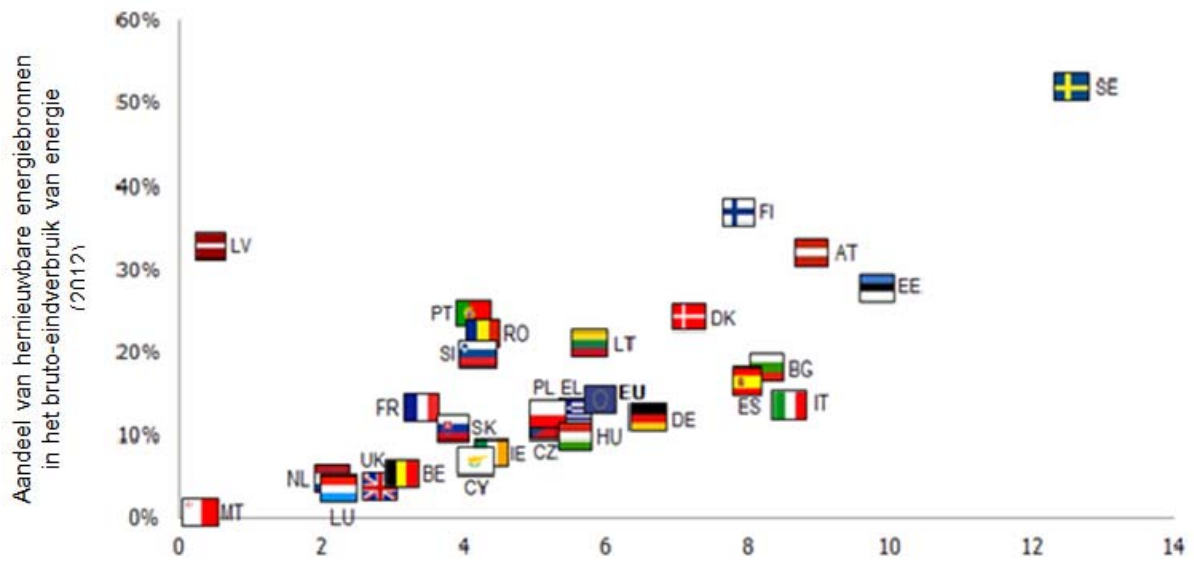
(% van het bruto-eindverbruik van energie)

Bronnen: Europese Commissie, EurObserv'ER

Toelichting: in 2012 was 14,4 % van de in de EU, verbruikte energie afkomstig uit hernieuwbare bronnen, bij een doelstelling van 20 % tegen 2020.

Situatie in 2012 en vooruitgang sinds 2005 per land

Vooruitgang in de periode 2005-2012 (verandering in procentpunten)

Bronnen: Europese Commissie, EurObserv'ER

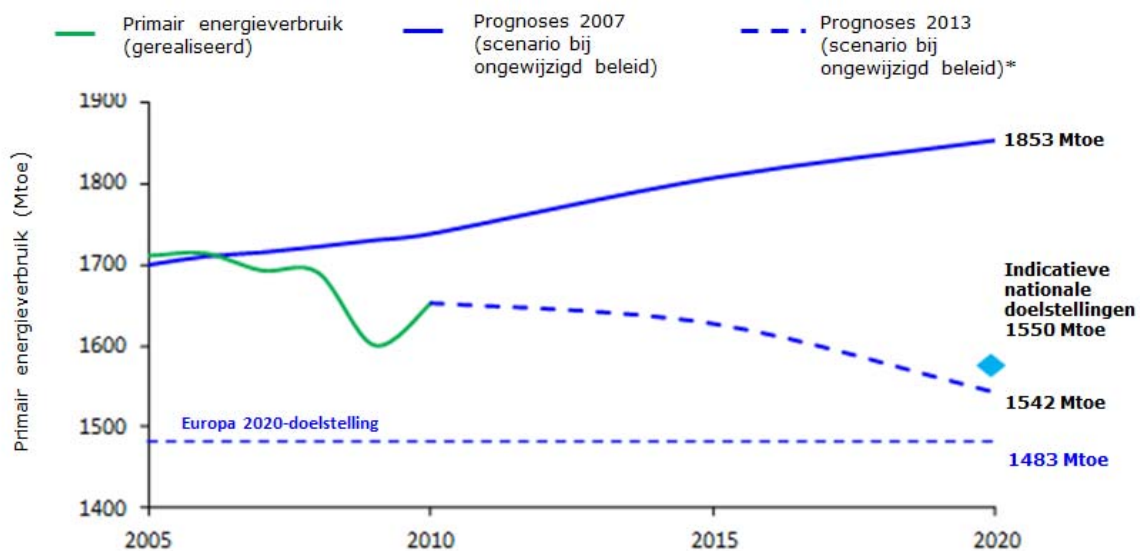
Toelichting: in de periode 2005-2012 is het uit hernieuwbare bronnen afkomstige deel van in de EU verbruikte energie met 5,9 procentpunten toegenomen (horizontale as) tot 14,4 % in 2012 (verticale as).

1. Stand van zaken op EU-niveau

Op het gebied van energie-efficiëntie is de laatste tijd enige vooruitgang bereikt. Deze vooruitgang moet echter de komende jaren worden geconsolideerd, wil worden voldaan aan de Europa 2020-doelstelling om de energie-efficiëntie met 20 % te vergroten, wat overeenkomt met een primair energieverbruik van 1 483 Mtoe⁵. Tussen 2000 en 2006 is het primaire energieverbruik gestaag toegenomen van 1 617,8 Mtoe in 2000 tot 1 711,6 Mtoe in 2006. Vanaf 2007 leidde de groeiende crisis tot een bijna ononderbroken daling van het primaire energieverbruik tot 1 583,5 Mtoe in 2012. Net als de emissie van broeikasgassen steeg het primaire energieverbruik in 2010 licht als gevolg van het tijdelijke herstel. Deze daling van het primaire energieverbruik valt voor een groot deel toe te schrijven aan het krimpen van de economische activiteit als gevolg van de crisis. Er vindt echter ook een aantal structurele veranderingen plaats. Wil de 2020-doelstelling worden gehaald, dan moet het primaire energieverbruik tegen 2020 met nog eens 6,3 % worden teruggebracht.

Uitgaande van de laatste ontwikkelingen zijn er verdere inspanningen nodig om de doelstelling inzake energie-efficiëntie te verwezenlijken. De recente vermindering van het primaire energieverbruik moet worden voortgezet en worden geconsolideerd door energieconsumptiepatronen duurzaam te verschuiven. In het algemeen heeft de crisis een impact op het primair energieverbruik gehad. Daarom kunnen er vraagtekens worden gezet bij de duurzaamheid van de bemoedigende, meest recente ontwikkelingen en bij het respectieve gewicht van de cyclische en structurele factoren. In alle sectoren is ruimte voor verdere maatregelen, met name in de vervoerssector, waar tot nog toe maar weinig vooruitgang is geboekt.

Het primair energieverbruik in de EU, 2005-2020

Bron: Europese Commissie

Toelichting: het primaire energieverbruik in de EU zou tegen 2020 1 542 Mtoe kunnen bedragen.

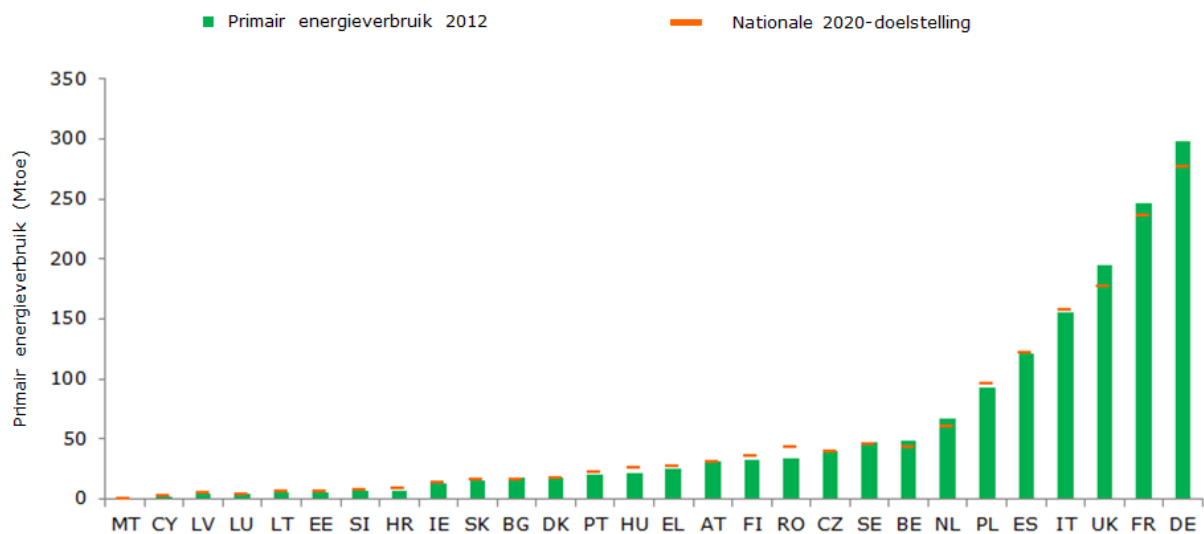
* Prognoses voor 2013 (scenario bij ongewijzigd beleid) zijn geformuleerd op basis van het huidige beleid.

⁵ In tegenstelling tot het eindverbruik van energie heeft primair energieverbruik betrekking op energie die geen omzetting of transformatie heeft ondergaan.

2. Stand van zaken en vooruitgang op nationaal niveau

De energie-efficiëntie laat een gemengd beeld zien. De richtlijn betreffende energie-efficiëntie⁶ bepaalt de doelstelling inzake energie-efficiëntie op Europees niveau en verplicht de lidstaten tot het vaststellen van een indicatieve nationale doelstelling voor 2020. Omwille van de vergelijkbaarheid moet dit worden uitgedrukt in niveaus van primair energieverbruik en eindverbruik van energie. In het algemeen lag in 2012 in Cyprus, Estland, Griekenland, Finland, Kroatië, Hongarije, Ierland, Litouwen, Letland, Portugal, Roemenië, Slowakije, Luxemburg, Polen, Spanje, Italië en Slovenië het primaire energieverbruik onder de indicatieve nationale doelstelling.

Primair energieverbruik in de EU-lidstaten

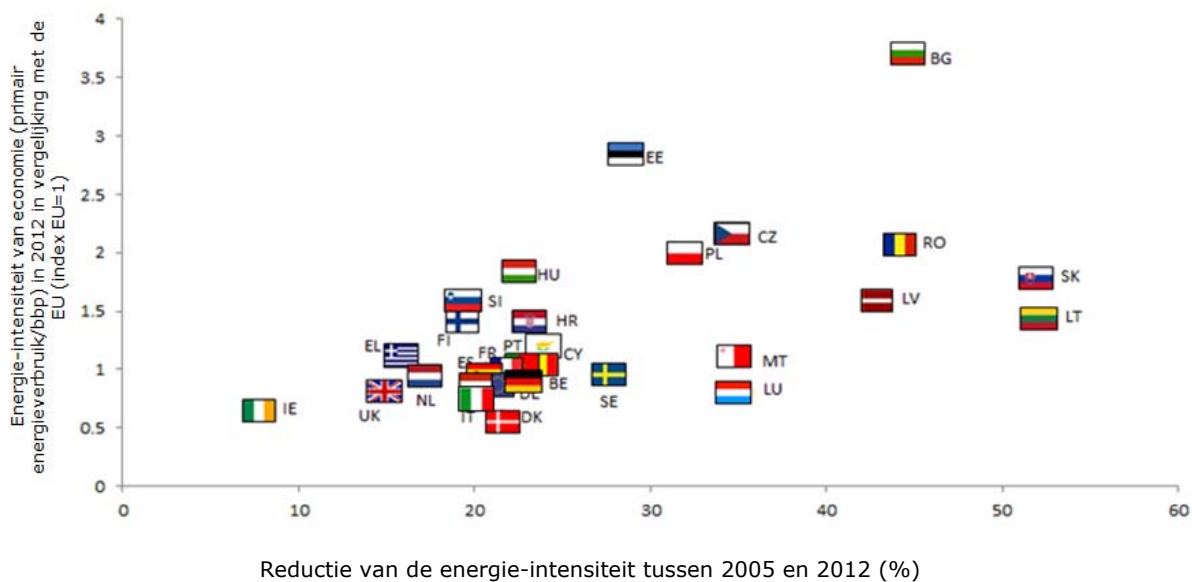
Bron: Europese Commissie

Toelichting: in 2012 hadden 17 lidstaten hun indicatieve nationale doelstelling inzake energie-efficiëntie bereikt.

⁶ PB L 315 van 14 november 2012.

De energie-intensiteit⁷ – d.w.z. de omvang van het primaire energieverbruik per bbp-eenheid – verbeterde tussen 2005 en 2011 in alle lidstaten. In het algemeen hebben de landen met de hoogste energie-intensiteit deze aanzienlijk gereduceerd. De afname is in de minder energie-intensieve lidstaten bescheidener.

Situatie in 2012 en vooruitgang sinds 2005 per land

Bron: Europese Commissie

Toelichting: in 2012 bevonden de energie-intensiteit en vooruitgang van de meeste lidstaten zich dicht bij het EU-gemiddelde.

⁷ De indicator voor energie-intensiteit hangt af van de industriële structuur van de economie en kan dus niet als een nauwkeurige indicator voor de energie-efficiëntie in de lidstaten fungeren.

DE EUROPA 2020-DOELSTELLING INZAKE ONDERWIJS (1)

SCHOOLUITVAL TERUGDRINGEN TOT MINDER DAN 10 %

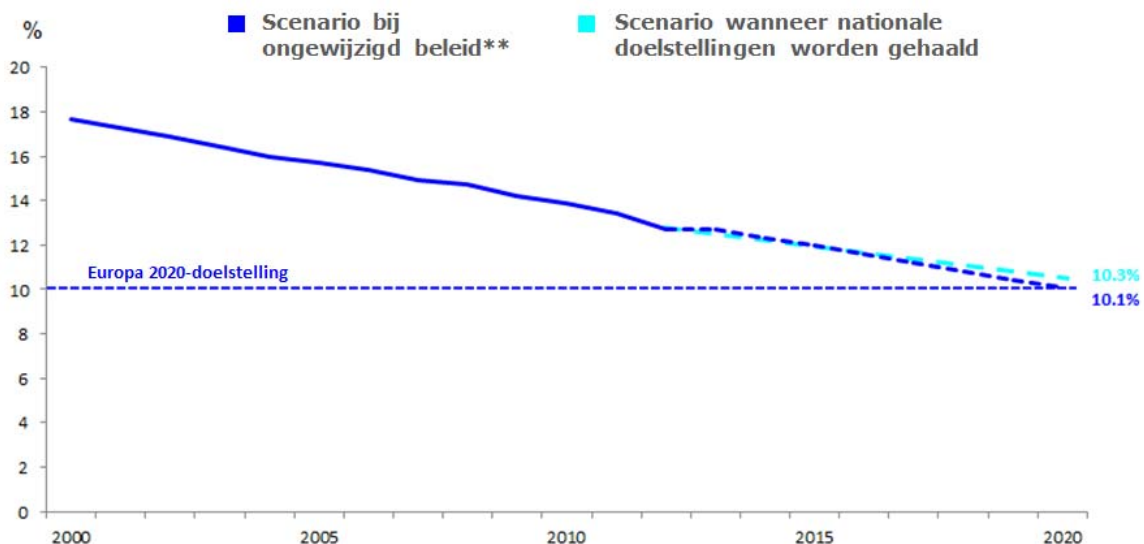
1. Stand van zaken op EU-niveau

Er zijn positieve maatregelen genomen inzake het voortijdig verlaten van onderwijs en opleiding: het percentage voortijdige schoolverlaters is sinds 2000 gestaag afgenomen, maar blijft tot nog toe boven de Europa 2020-doelstelling van 10 %. De EU wil tegen 2020 het percentage personen in de leeftijd van 18 tot 24 jaar die voortijdig onderwijs of opleiding verlaten en die hoogstens lager secundair onderwijs hebben genoten en geen verder onderwijs of verdere opleiding volgen, terugdringen tot minder dan 10 %. Deze indicator is sinds 2000 in de EU gestaag gedaald en wel van meer dan 17 % in 2000⁸, tot 15,7 % in 2005 en 12,7 % in 2012. Dit is echter nog steeds 2,7 procentpunten meer dan de Europa 2020-doelstelling. Het positieve resultaat kan deels in verband worden gebracht met de crisis. De slechter wordende arbeidsvoorwaarden en -vooruitzichten hebben met name jonge mensen ertoe gebracht om langer onderwijs en opleiding te blijven volgen.

De Europa 2020-doelstelling inzake schooluitval kan tegen 2020 worden gehaald. Hoewel de Europa 2020-doelstelling inzake het voortijdig verlaten van onderwijs en opleiding haalbaar lijkt, is het niet zeker dat dit ook lukt. De recente door de crisis veroorzaakte vermindering van het aantal voortijdige schoolverlaters en de demografische prognoses wekken twijfel of de EU wel in staat is de schooluitval tegen 2020 terug te dringen tot minder dan 10 %. Deze doelstelling zal een constante, zo niet grotere inspanning van de EU en haar lidstaten vergen.

Voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding in de EU in 2000*, 2012 en 2020

(personen in de leeftijd van 18 tot 24 jaar die hoogstens lager secundair onderwijs hebben genoten en geen verder onderwijs of verdere opleiding volgen)

Bron: Europese Commissie

Toelichting: op basis van de huidige toezeggingen zou het percentage voortijdige schoolverlaters in de EU tegen 2020 10,1 % kunnen bedragen.

* 2000 en 2001: Gegevens met betrekking tot de EU-27.

** Het scenario bij ongewijzigd beleid is gebaseerd op een extrapolatie van de ontwikkelingen in de periode 2000-2012.

⁸ Gegevens met betrekking tot de EU-27.

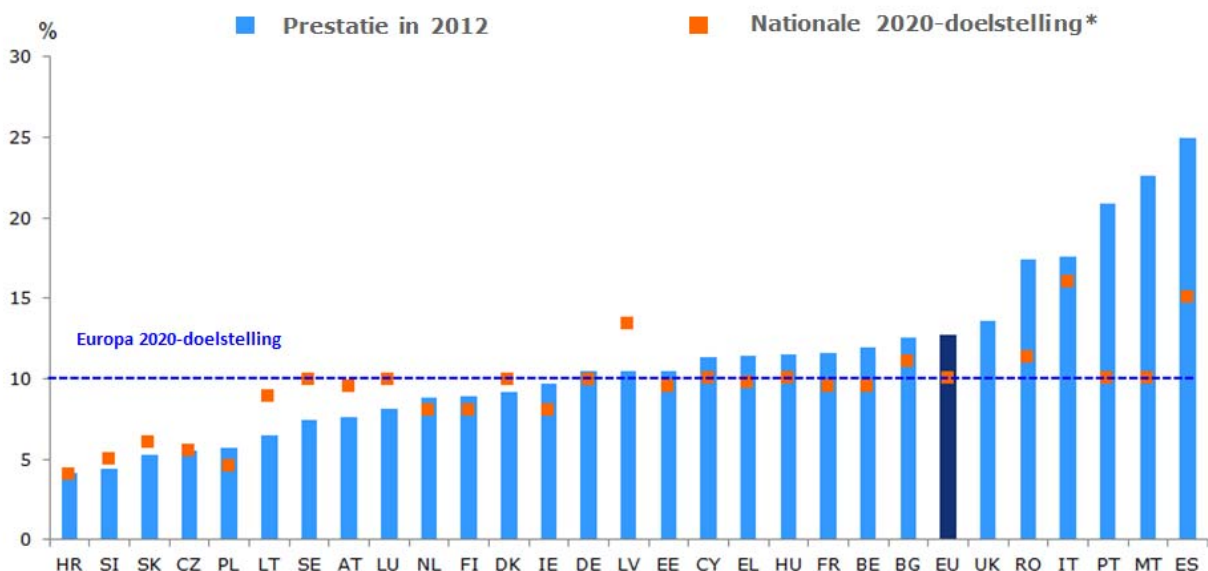
2. Stand van zaken en vooruitgang op nationaal niveau

De lidstaten hebben een uiteenlopende ambitie wat betreft het terugdringen van het voortijdig verlaten van school en opleiding. De nationale doelstellingen variëren van 4 % in Kroatië tot 16 % in Italië, waaruit blijkt dat de lidstaten verschillende ambitieniveaus hebben. Dat bemoeilijkt het halen van de doelstelling min of meer. In 2012 hadden 9 lidstaten, te weten Denemarken, Slovenië, Tsjechië, Zweden, Luxemburg, Oostenrijk, Letland, Litouwen en Slowakije, hun respectieve doelstelling al gehaald, zij het dat de doelstelling van sommige van deze landen minder ambitieus was dan die van andere. Kroatië, Duitsland, Nederland en Finland naderen hun doelstelling eveneens. Spanje, Portugal, Malta en Roemenië blijven nog ver van hun doelstelling verwijderd. Dit kan deels worden verklaard door het feit dat de doelstellingen van deze landen nogal ambitieus zijn.

Wanneer naar de ontwikkelingen op langere termijn wordt gekeken, kunnen de landen in vier hoofdgroepen worden verdeeld. Sommige lidstaten, zoals Spanje, Roemenië en Italië, laten hoge percentages voortijdige verlaters van school en opleiding en betrekkelijk weinig vooruitgang zien. Ook Portugal en Malta kennen hoge percentages voortijdige schoolverlaters, maar hebben sinds 2000 aanzienlijke vooruitgang geboekt. Aan de andere kant van het spectrum hebben een aantal goed presterende landen sinds 2000 maar geringe vooruitgang geboekt. In het geval van Luxemburg en Kroatië nam het percentage personen die onderwijs en opleiding voortijdig verlieten tussen 2000 en 2012 zelfs toe. Denemarken en Litouwen presteren het best en combineren sinds 2000 lage percentages voortijdige schoolverlaters met aanmerkelijke vooruitgang. Volgens de meest recente prognoses zullen tegen 2020 de meeste lidstaten hun doelstelling waarschijnlijk halen, met uitzondering van Spanje, Portugal en Roemenië.

Voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding in de EU-lidstaten

(personen in de leeftijd van 18 tot 24 jaar die hoogstens lager secundair onderwijs hebben genoten en geen verder onderwijs of verdere opleiding volgen)

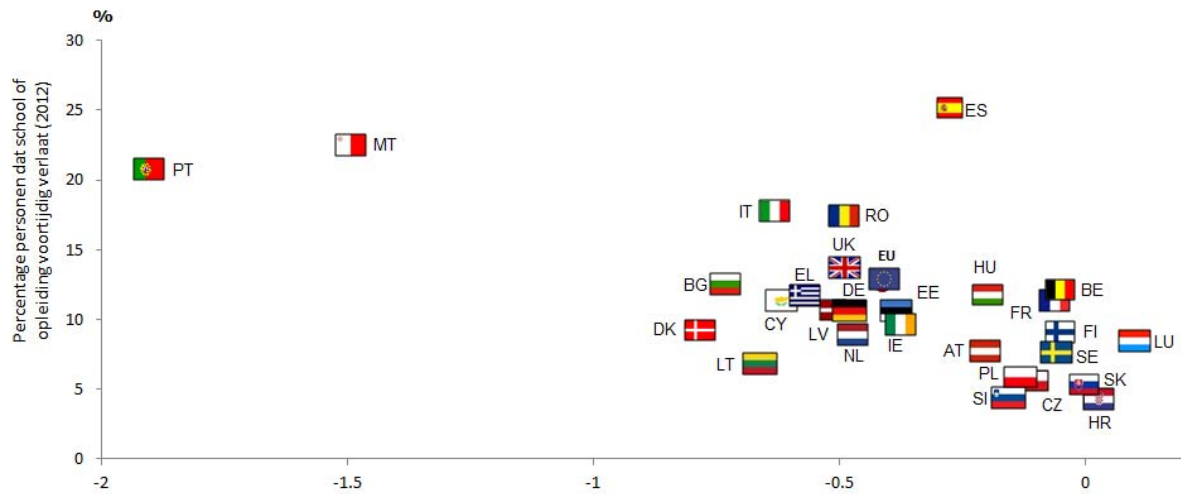

Bron: Europese Commissie

Toelichting: het gemiddelde percentage voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding in de EU was in 2012 12,7 %, met een doelstelling van 10 % tegen 2020.

* EU28, DK, DE, LU en SE: <10 %; LT: <9 %; SK: <6 %. Door het Verenigd Koninkrijk is geen streefpercentage vastgesteld.

Situatie in 2012 en vooruitgang sinds 2000* per land

Jaarlijkse wijziging in procentpunten van het percentage voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding (2000-2012)

Bron: Europese Commissie

Toelichting: het percentage voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding in de EU werd in de periode 2002-2012 jaarlijks met ongeveer 0,4 procentpunten teruggedrongen (horizontale as) en kwam in 2012 uit op 12,7% (verticale as).

* EU: 2002-2012

De verschillen wat betreft het voortijdig verlaten van school nemen in de EU geleidelijk af. Het verschil tussen het laagste en het hoogste percentage voortijdige schoolverlaters is tussen 2000 en 2012 met meer dan de helft verminderd. Met 7,3 % in Zweden als laagste en 54,2 % in Malta als hoogste percentage, bedroeg het verschil in 2000 46,9 procentpunten. In 2012 nam het af tot 20,7 procentpunten, met 4,2 % in Kroatië als laagste en 24,9 % in Spanje als hoogste percentage. In het algemeen zijn de percentages voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding het hoogst in de Zuid-Europese landen. In de regio's van de Noord- en Oost-Europese landen is de schooluitval daarentegen overwegend laag.

DE EUROPA 2020-DOELSTELLING INZAKE ONDERWIJS (2)

HET PERCENTAGE VAN DE BEVOLKING IN DE LEEFTIJD VAN 30 TOT 34 JAAR MET EEN HOGERONDERWIJSDIPLOMA OPTREKKEN TOT TEN MINSTE 40 %

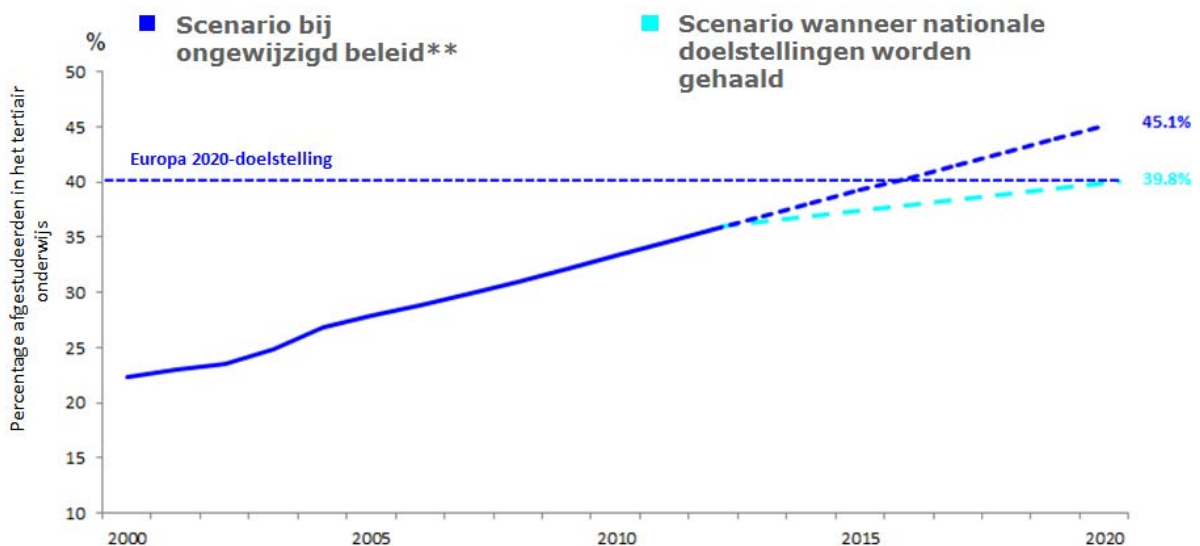
1. Stand van zaken op EU-niveau

Er is behoorlijke vooruitgang geboekt met betrekking tot de Europa 2020-doelstelling dat 40 % van de bevolking beschikt over een diploma van tertiair (of daaraan gelijkwaardig) onderwijs. Deze vooruitgang moet worden volgehouden. De tweede indicator op het gebied van onderwijs betreft de toename van het percentage mensen in de leeftijd van 30 tot 34 jaar dat tertiair (of daaraan gelijkwaardig) onderwijs heeft voltooid. Met een percentage van 22,4 % in 2000⁹, 27,9 % in 2005 en 35,7 % in 2012 – een toename van 13,3 procentpunten in 12 jaar – heeft de EU aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het verwezenlijken van haar doelstelling van 40 % en is het aantal afgestudeerden in het tertiair onderwijs snel toegenomen. Met haar huidige resultaten is de EU slechts 4,3 procentpunten verwijderd van de 40 % van de Europa 2020-doelstelling.

De Europa 2020-doelstelling inzake afgestudeerden in het tertiair onderwijs kan tegen 2020 worden gehaald. Als de aanzienlijke vooruitgang van de laatste jaren doorzet, bestaat er een gereede kans dat de doelstelling inzake de afgestudeerden in het tertiair (of daaraan gelijkwaardig) onderwijs kan worden gehaald.

Percentage afgestudeerden met een hogeronderwijsdiploma in de EU, 2000-2020*

(percentage van de bevolking in de leeftijd van 30 tot 34 jaar dat tertiair onderwijs heeft voltooid – ISCED-niveaus 5 en 6)

Bron: Europese Commissie

Toelichting: op basis van de huidige toezeggingen zou tegen 2020 45,1 % een hogeronderwijsdiploma kunnen hebben behaald.

* 2000-2001: Gegevens met betrekking tot de EU-27.

** Het scenario bij ongewijzigd beleid is gebaseerd op een extrapolatie van de ontwikkelingen in de periode 2000-2012.

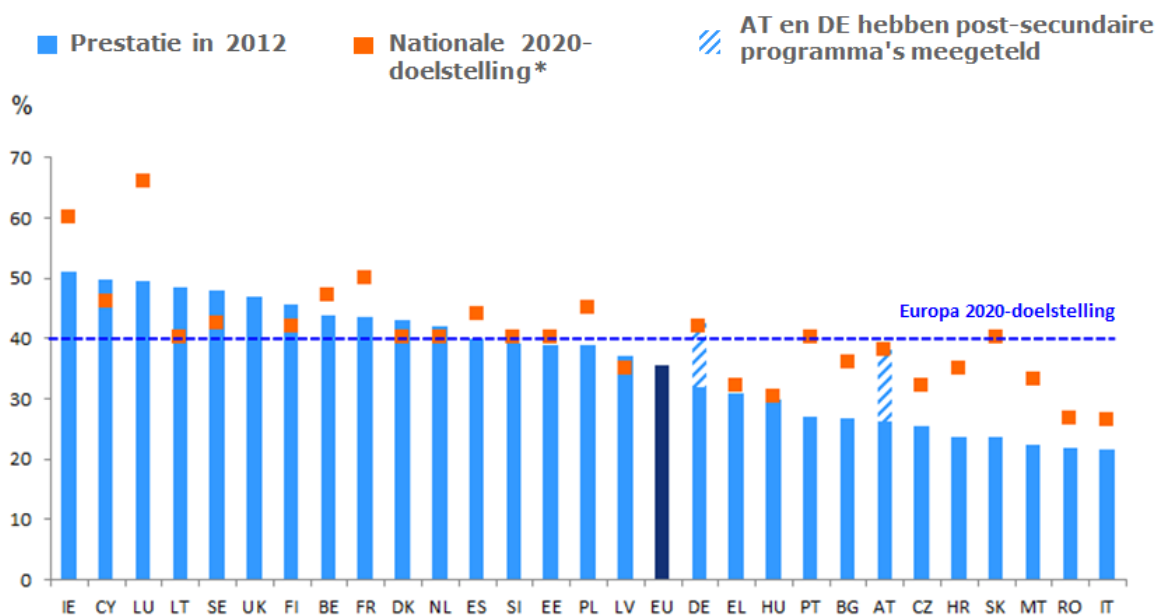
⁹ Gegevens met betrekking tot de EU-27.

2. Stand van zaken en vooruitgang op nationaal niveau

Er is behoorlijke vooruitgang geboekt wat betreft het aantal afgestudeerden, al zijn sommige lidstaten ambitieuzer dan andere. De nationale doelstellingen variëren van 26-27 % in Italië tot 60 % in Ierland, waaruit het verschil in ambitieniveau tussen de lidstaten blijkt. In 2012 hadden 9 lidstaten, te weten Letland, Nederland, Denemarken, Finland, Zweden, Litouwen, Cyprus, Duitsland en Oostenrijk¹⁰ hun doelstellingen al gehaald. Hongarije, Slovenië en Estland volgen onmiddellijk en zijn zeer dicht bij het halen van hun doelstelling. Malta, Slowakije, Luxemburg, Portugal en Kroatië zijn het verst van hun doelstellingen af en ook Ierland is nog 9 procentpunten van zijn doelstelling verwijderd; sommige van deze landen, zoals Slowakije, Portugal, Ierland en Luxemburg, hebben met respectievelijk 40 %, 60 % en 66 % ambitieuze doelstellingen geformuleerd, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Italië dat met een doelstelling van 26 % minder ambitie aan de dag legt. Op grond van de in het laatste decennium bereikte vooruitgang kunnen er vier groepen landen worden onderscheiden: sommige lidstaten, met name Bulgarije, Griekenland, Kroatië, Oostenrijk, Italië, Tsjechië en Roemenië, kenmerken zich door zowel een laag percentage afgestudeerden als een geringe vooruitgang sinds 2000. Andere landen hebben ondanks geringe resultaten sinds 2000 aanzienlijke vooruitgang geboekt. Dit is met name het geval bij Portugal en Hongarije. Onder de beter presterende landen qua aantal afgestudeerden valt er een onderscheid te maken tussen landen met een trage vooruitgang (Finland, België of Spanje) en die met een snelle vooruitgang (Luxemburg, Litouwen, Ierland en Zweden). Volgens de prognoses voor 2020 zullen de meeste lidstaten, met uitzondering van Malta, Portugal en Slowakije, hun doelstelling halen.

Percentage afgestudeerden in de EU-lidstaten

(percentage van de bevolking in de leeftijd van 30 tot 34 jaar dat tertiair onderwijs heeft voltooid – ISCED-niveaus 5 en 6)

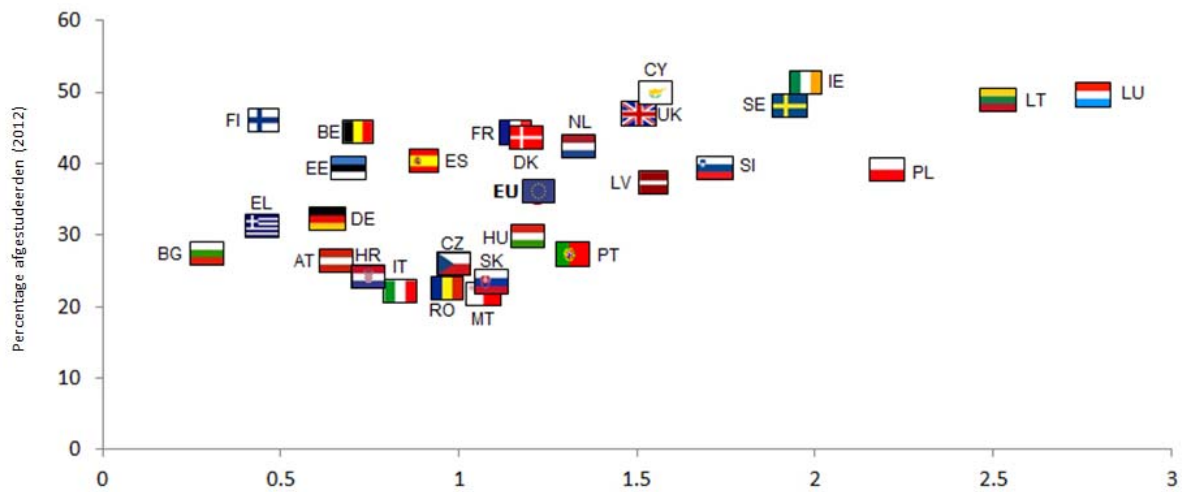
Bron: Europese Commissie

Toelichting: in 2012 bedroeg het percentage afgestudeerden in de EU 35,7 %, bij een doelstelling van 40 % tegen 2020.

* EU-28, DK: ten minste 40 %; DE: 42 %, met inbegrip van ISCED 4; IT: 26-27 % (uitgegaan werd van 26,5 %); LV: 34-36 % (uitgegaan werd van 35 %); NL: meer dan 40 %; AT: 38 %, met inbegrip van ISCED 4/4a; SE: 40-45 % (uitgegaan werd van 42,5 %); door het Verenigd Koninkrijk is geen streefpercentage vastgesteld; FI: 42 % (engere definitie); FR: bevolking in de leeftijd van 17 tot 33 jaar.

¹⁰ Opgemerkt zij dat de doelstellingen van Duitsland en Oostenrijk ook zien op de resultaten in het postsecundair onderwijs en daarmee dus van de doelstellingen van de andere lidstaten verschillen.

Situatie in 2012 en vooruitgang sinds 2000 per land*

Jaarlijkse wijziging in procentpunten van het percentage afgestudeerden (2000-2012)

Bron: Europese Commissie

Toelichting: het percentage afgestudeerden in de EU is sinds 2000 jaarlijks met meer dan 1 procentpunt toegenomen (horizontale as) tot 35,7 % in 2012 (verticale as).

* 2000: Gegevens met betrekking tot de EU-27.

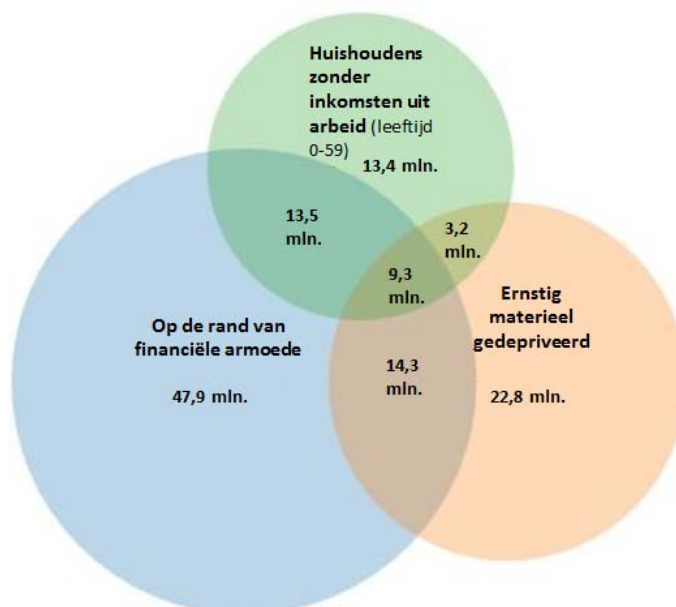
Een vergelijking van de prestaties tussen de landen laat zien dat het beeld in de EU gevarieerd is. In het algemeen kent Noord-Europa het hoogste percentage afgestudeerden, wat ook tot uitdrukking komt in de regionale prestaties van de verschillende landen. In 2000 bestond er een grote kloof van 35,2 procentpunten tussen de resultaten op het gebied van tertiair onderwijs van het slechtst presterende land (Malta) en het best presterende land (Litouwen). Dit verschil is in de loop der jaren afgenomen en bedroeg in 2012 29,4 procentpunten. Italië heeft met 21,7 % het laagste percentage afgestudeerden en Ierland is met 51,1 % het best presterende land. Regionale resultaten laten zien dat binnen landen de resultaten enigszins kunnen verschillen, met name in Spanje en Duitsland. Bovendien komen de onderscheiden ambities van de lidstaten ook tot uitdrukking in de regionale resultaten: hoewel sommige landen de nationale doelstellingen niet halen, levert een groot aantal van hun regio's goede prestaties.

1. Stand van zaken op EU-niveau

De sociale gevolgen van de crisis zijn aanzienlijk geweest en het aantal mensen dat te maken heeft met armoede of sociale uitsluiting is toegenomen. Daardoor is de verwezenlijking van de Europa 2020-doelstelling om 20 miljoen mensen niet langer op de rand van armoede of sociale uitsluiting te laten leven, ondermijnd.

Het door de EU gestelde doel heeft betrekking op een situatie waarin tegen 2020 voor 96,4 miljoen mensen armoede of sociale uitsluiting dreigen¹¹. Onder deze indicator wordt het aantal mensen verstaan dat met minstens een van de drie soorten armoede te maken heeft, namelijk inkomensarmoede (mensen die op de rand van armoede leven na sociale overdrachten¹²), materiële armoede (mensen die ernstig materieel gedepriveerd zijn¹³), en armoede van huishoudens met een zeer lage arbeidsintensiteit¹⁴.

Mensen in de EU die zich in 2012 op de rand van armoede of sociale uitsluiting bevonden

Bron: Europese Commissie

Toelichting: op basis van drie verschillende methoden voor het meten van armoede leefden in de EU in 2012 in totaal 124,2 miljoen mensen op de rand van armoede of sociale uitsluiting (waarbij 9,3 miljoen mensen onder alle drie de categorieën vallen).

¹¹ 2008 wordt als basisjaar gebruikt.

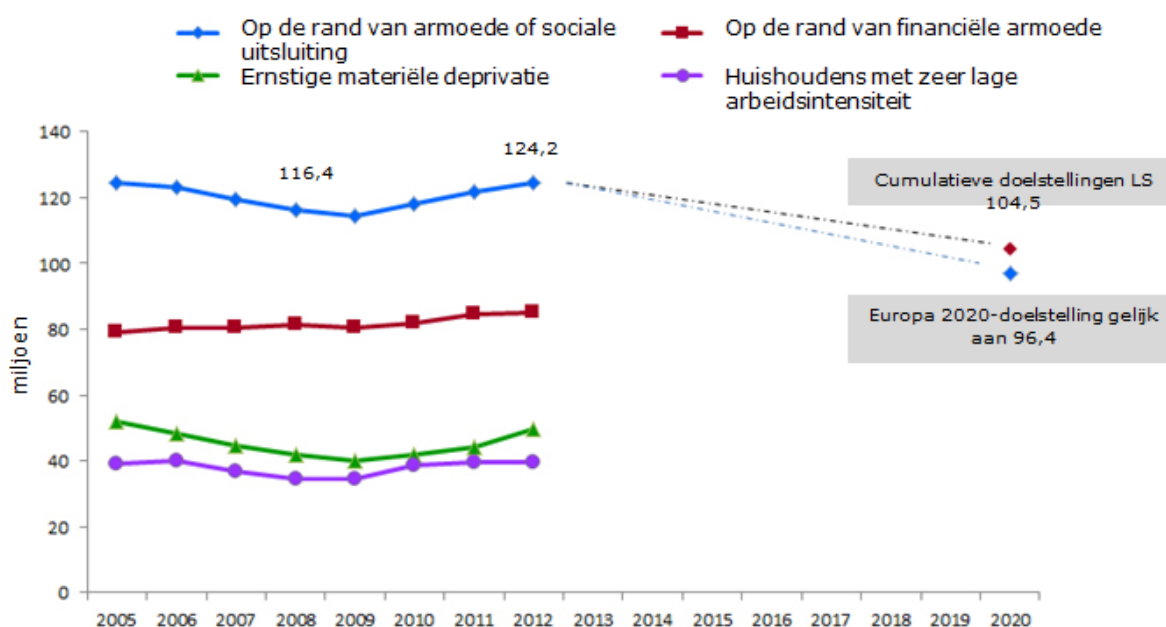
¹² “Personen met een equivalent beschikbaar inkomen onder de armoedegrens, die is vastgesteld op 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen (ná sociale overdrachten)”. Bron: Europese Commissie.

¹³ “Materieel ernstig gedepriveerde personen kennen levensomstandigheden die ernstig worden beperkt door een gebrek aan middelen, d.w.z. dat zij aan ten minste 4 van de volgende 9 deprivatiecriteria voldoen: het zich niet kunnen permitteren i) de huur of de gas-, water- en elektriciteitsrekeningen te betalen, ii) de woning voldoende te verwarmen, iii) onverwachte uitgaven te doen, iv) om de twee dagen vlees, vis of even proteïnerijk voedsel te eten, v) één week met vakantie te gaan, of vi) een auto, vii) een wasmachine, viii) een kleurentelevisie, of ix) een telefoon aan te schaffen”. Bron: Europese Commissie.

¹⁴ “Mensen die in een huishouden met een zeer lage arbeidsintensiteit leven, zijn mensen tussen 0 en 59 jaar die geen student zijn en die in een huishouden wonen waar de volwassenen het afgelopen jaar gedurende minder dan 20% van hun totale arbeidspotentieel hebben gewerkt”. Bron: Europese Commissie.

Gelet op de grote weerslag van de crisis lijkt de Europa 2020-doelstelling inzake armoede niet haalbaar. De jaren tot 2009 kenmerkten zich door een gestage afname van het aantal mensen dat met armoede of sociale uitsluiting te kampen had. In 2009 werd het laagste niveau bereikt. Ongeveer 114 miljoen mensen leefden toen op de rand van armoede of sociale uitsluiting¹⁵. In 2005 waren dat er meer dan 124 miljoen¹⁶. De crisis deed deze positieve ontwikkelingen echter teniet en leidde tot een stijging van de totaalcijfers van de EU-28. Het aantal mensen waarvoor armoede of sociale uitsluiting dreigde, nam toe tot meer dan 118 miljoen in 2010, meer dan 121 miljoen in 2011 en meer dan 124 miljoen in 2012. Mensen hebben het meest met inkomensarmoede te maken en de materiële deprivatie is het snelst gestegen. Sinds 2010 is het aantal materieel gedepriveerden met 7,1 miljoen toegenomen. Als de recente ontwikkelingen doorzetten, zal volgens de laatste prognoses de EU-doelstelling om het aantal mensen op de rand van armoede of sociale uitsluiting tegen 2020 terug te dringen tot 96,4 miljoen, waarschijnlijk niet worden gehaald. De indicator zou dicht bij de 100 miljoen kunnen blijven.

Mensen op de rand van armoede of sociale uitsluiting en de desbetreffende subindicatoren, 2005-2020*

Bron: Europese Commissie

Toelichting: in 2012 bevonden in de EU 124 miljoen mensen zich op de rand van armoede of sociale uitsluiting, dat wil zeggen 28 miljoen meer dan het Europa 2020-streefcijfer.

*2005-2009: gegevens met betrekking tot de EU-27, 2010-2012: gegevens met betrekking tot de EU-28. Het Europa 2020-streefcijfer van 96,4 miljoen komt overeen met het cijfer uit 2008 voor de EU-27 (116,4) minus de 20 miljoen mensen voor wie de EU een einde wil maken aan de dreiging van armoede en sociale uitsluiting. HR is bij de berekening van het streefcijfer niet in aanmerking genomen.

¹⁵ Gegevens met betrekking tot de EU-27.

¹⁶ Gegevens met betrekking tot de EU-27.

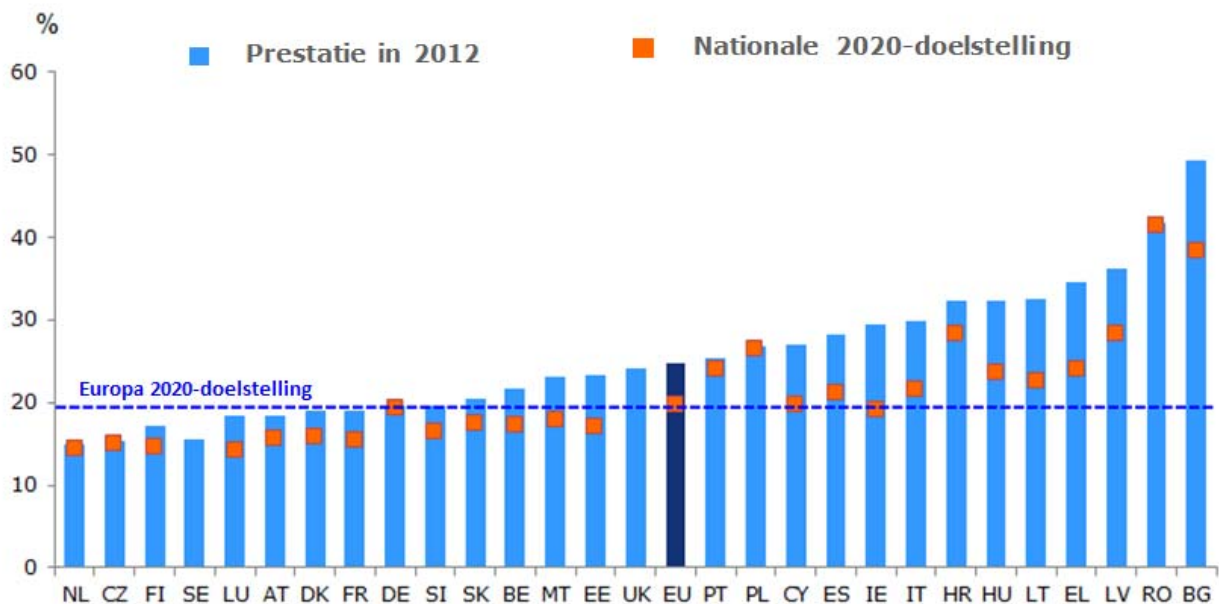
2. Stand van zaken en vooruitgang op nationaal niveau

Als gevolg van de crisis is met de vermindering van armoede en sociale uitsluiting zeer weinig vooruitgang geboekt. Het totaal van de nationale streefcijfers blijft achter bij de Europese doelstelling om 20 miljoen mensen niet langer op de rand van armoede of sociale uitsluiting te laten leven. De nationale streefcijfers komen neer op een vermindering van het aantal mensen dat op de rand van armoede of sociale uitsluiting leeft met ongeveer 12 miljoen. Ten gevolge van de crisis is de kans op armoede of sociale uitsluiting in de meeste lidstaten toegenomen. Daardoor hebben in 2012 alleen Duitsland en Letland hun doelstelling gehaald¹⁷. Polen heeft zijn doelstelling bijna gehaald en Bulgarije, Litouwen, Tsjechië en Finland zijn op de goede weg. Italië, Hongarije, Griekenland en Spanje zijn het verst van hun doelstelling verwijderd.

De verschillen tussen de lidstaten nemen toe. De crisis heeft niet alle lidstaten even breed of hard geraakt en heeft de verschillen tussen lidstaten verscherpt. In 2008 bedroeg het verschil tussen de landen die zich aan de uiterste randen van het spectrum bevinden, te weten Nederland, waar 14,9 % van de bevolking op de rand van armoede of sociale uitsluiting leeft, en Bulgarije, waar dat voor 44,8 % van de bevolking het geval is, bijna 30 procentpunten. Deze kloof nam in 2012 toe tot 34,3 procentpunten: Nederland kende een stijging tot 15 % en Bulgarije een stijging tot 49,3 %.

Mensen die in de EU-lidstaten op de rand van armoede of sociale uitsluiting leven*

(% van de bevolking)

Bron: Europese Commissie

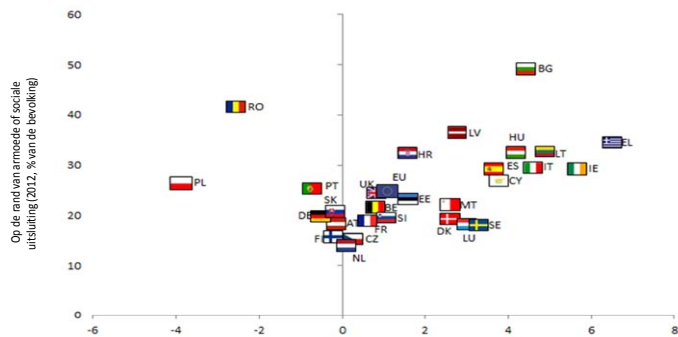
Toelichting: in 2012 bevond 24,8 % van de EU-bevolking zich op de rand van armoede of sociale uitsluiting, wat ongeveer 5 procentpunten meer is dan met de Europa 2020-doelstelling wordt beoogd.

*De 2020-doelstelling heeft betrekking op het aantal mensen dat op de rand van armoede of sociale uitsluiting leeft wanneer de 2020-doelstelling wordt gehaald. UK en SE worden vanwege de specificiteit van hun nationale doelstelling niet in aanmerking genomen; IE: 2011.

¹⁷

Deze landen hebben hun nationale doelstelling gehaald. Hun doelstelling is niet uitgedrukt in het aantal mensen dat op de rand van armoede of sociale uitsluiting leeft.

Situatie in 2012 en vooruitgang sinds 2008 per land

wijziging in procentpunten (2008-2012)

Bron: Europese Commissie

Toelichting: het percentage van de bevolking dat op de rand van armoede of sociale uitsluiting leeft, nam tussen 2008 en 2012 met meer dan 1 procentpunt toe (horizontale as) en kwam in 2012 uit op 24,8 % (verticale as).

2008: gegevens met betrekking tot de EU27.

Bijlage III: Stand van zaken met betrekking tot de vlaggenschipinitiatieven

VLAGGENSCHIPINITIATIEF "AGENDA VOOR NIEUWE VAARDIGHEDEN EN BANEN"

1. Doelstelling van het vlaggenschipinitiatief

"Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen" is een overkoepelend initiatief inzake werkgelegenheid, dat de thema's flexizekerheid, vaardigheden, arbeidsomstandigheden en banengroei omvat. Het is erop gericht de arbeidsparticipatie te laten toenemen door meer en betere banen te scheppen, mensen te helpen zich voor te bereiden op en om te gaan met veranderingen door hen uit te rusten met de juiste vaardigheden en competenties, arbeidsmarkt- en socialezekerheidsstelsels te moderniseren en ervoor te zorgen dat de voordelen van groei alle delen van de EU ten goede komen. Het vlaggenschipinitiatief stelt vier prioriteiten: i) de Europese arbeidsmarkten beter laten functioneren door de aanpassing van het flexizekerheidsbeleid aan de post-crisiscontext, ii) mensen vaardigheden bijbrengen die aansluiten bij de behoeften van de arbeidsmarkt, iii) de kwaliteit van arbeid en arbeidsomstandigheden verbeteren en iv) het scheppen van werkgelegenheid en de vraag naar arbeid bevorderen. De agenda werd gezamenlijk door de Commissie en Europese instellingen, lidstaten, sociale partners en instellingen op het gebied van onderwijs en opleiding opgesteld ter verwezenlijking van dertien kernactiviteiten, die door ondersteunende maatregelen worden geflankeerd.

2. Stand van zaken in 2014

2.1 Uitvoering en effect

De met de uitvoering van het initiatief behaalde resultaten zijn gemengd. Alle maatregelen op het gebied van flexizekerheid en vaardigheden zijn uitgevoerd, met aanpassingen aan de nieuwe economische context. De resultaten op het gebied van de kwaliteit van arbeid en arbeidsomstandigheden lopen sterker uiteen. Op het gebied van arbeidstijden en gezondheid en veiligheid is maar weinig vooruitgang geboekt. Er zijn geen vorderingen gemaakt met betrekking tot een voorstel inzake leidende beginselen ter bevordering van de voorwaarden voor het creëren van banen, ook al is deze kernactiviteit tot op zekere hoogte in het kader van het Europees semester aan bod gekomen.

2.2 Geleerde lessen

Het effect van het vlaggenschipinitiatief is op macro-economisch niveau beperkt geweest. De individuele initiatieven die zijn genomen, zullen het functioneren van de arbeidsmarkt mettertijd helpen verbeteren en de voornaamste knelpunten oplossen, met name op het gebied van vaardigheden en mobiliteit. Desalniettemin zijn vanwege de crisis de algemene macro-economische gevolgen van het vlaggenschipinitiatief beperkt geweest.

De bekendheid met het vlaggenschipinitiatief werd in diverse opzichten belemmerd. De verergering van de crisis maakte het in 2012 nodig het vlaggenschipinitiatief aan te vullen met een uitgebreide agenda voor een banenrijk herstel. De vaststelling van het werkgelegenheidspakket¹⁸ in april 2012 en het jeugdwerkgelegenheidspakket¹⁹ in december 2012 hebben het beleidsaccent en de inspanningen op het gebied van communicatie aanzienlijk verschoven, wèg van het vlaggenschipinitiatief. Het vlaggenschipinitiatief slaagde er niet volledig in een samenhangend kader voor werkgelegenheidsbeleid te scheppen en de synergie tussen de verschillende maatregelen te benutten. De koppeling met het Europees semester is beperkt gebleven, met name wat betreft het verband tussen de initiatieven die op het niveau van de

¹⁸ COM(2012) 173.

¹⁹ COM(2012) 727.

Unie in het kader van het vlaggenschipinitiatief zijn vastgesteld en de landspecifieke analyses en aanbevelingen in het kader van het Europees semester.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF "JEUGD IN BEWEGING"

1. Doelstelling van het vlaggenschipinitiatief

"Jeugd in beweging" heeft betrekking op onderwijs en werkgelegenheid en is bedoeld om de onderwijsprestaties te verbeteren, de problemen van jonge mensen op de arbeidsmarkt aan te pakken en de overgang van school naar werk eenvoudiger te maken. "Jeugd in beweging" kent vier prioritaire gebieden: i) ondersteuning bij de verwerving van vaardigheden door leren (formeel, niet-formeel en informeel), ii) bevordering van de deelname van jongeren aan hoger onderwijs, iii) bevordering van de leer- en arbeidsmobiliteit en iv) ondersteuning van jeugdwerkgelegenheid. Het initiatief is gericht op het gebruik van EU-fondsen als katalysator voor de verbetering van de onderwijs- en opleidingsmogelijkheden, de inzetbaarheid en de arbeidsparticipatie van jongeren.

2. Stand van zaken in 2014

2.1 Uitvoering en effect

Met "Jeugd in beweging" is gekozen voor een brede en geïntegreerde benadering.

"Jeugd in beweging" berust op een integrale visie: het initiatief combineert de thema's onderwijs en werkgelegenheid en streeft naar een soepele verbinding tussen die twee. Daardoor is het mogelijk geworden een reeks voor jongeren relevante EU-maatregelen te combineren en thema's op het gebied van jongeren hoog op de Europese en nationale agenda's te plaatsen.

"Jeugd in beweging" is grondig uitgevoerd. Alle follow-up-maatregelen in het kader van het vlaggenschipinitiatief zijn uitgevoerd, met uitzondering van de "Jeugd in bewegingskaart", die door andere instrumenten is vervangen. Binnen elk van de vier pijlers van het initiatief zijn activiteiten ontplooid: i) in 2011 werd een aanbeveling van de Raad opgesteld, die gericht was op het tegengaan van schooluitval²⁰ en een impuls gaf aan de nationale maatregelen. Ook werd de samenwerking op Europees niveau op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding versterkt; ii) de Commissie wijdde een mededeling aan de modernisering van het hoger onderwijs; iii) de mobiliteit werd door middel van een reeks instrumenten bevorderd, met name de nieuwe, geïntegreerde aanpak van het programma Erasmus+, het Europees vaardighedenpaspoort en de regeling "Je eerste EURES-baan", welke erop zijn gericht jongeren in de 28 lidstaten kansen op de arbeidsmarkt te bieden; (iv) ter bestrijding van de werkloosheid en inactiviteit onder jongeren werd een aanbeveling van de Raad²¹ tot invoering van een jongerengarantie²² vastgesteld en werden jongerengarantieregelingen ingevoerd. In het kader daarvan kunnen jongeren door middel van de Europese structuur- en investeringsfondsen worden ondersteund in lidstaten met regio's die een jeugdwerkloosheidspercentage van meer dan 25 % kennen.

2.2 Geleerde lessen

De mededeling inzake "Jeugd in beweging" vertoont diverse gebreken. Dat de maatregelen waarin het initiatief voorziet het karakter van een kaderagenda hebben en op de lange termijn zijn gericht, botste met de verwachtingen die sommige belanghebbenden van een operationeel bestedingsprogramma hebben. De communicatie over de programma's en initiatieven op het gebied van onderwijs en jeugdwerkgelegenheid heeft voor enige verwarring met het vlaggenschipinitiatief zelf gezorgd.

²⁰ 2011/C191/01.

²¹ 2013/C120/01.

²² Jongerengaranties waarborgen dat alle jongeren onder de 25 jaar binnen vier maanden nadat zij werkloos zijn geworden of het formele onderwijs hebben verlaten, een deugdelijk aanbod krijgen voor een baan, voortgezette scholing, een plaats in het leerlingstelsel of een stage.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF "INNOVATIE-UNIE"

1. Doelstelling van het vlaggenschipinitiatief

De "Innovatie-Unie" is een breed pakket maatregelen om in de EU tot een innovatie-vriendelijke omgeving te komen. "Innovatie-Unie" is erop gericht onderzoek en innovatie in de EU te stimuleren door middel van een reeks maatregelen ten gunste van de overheid, ondernemers, onderzoekers en ingenieurs, en burgers. Er wordt voorrang gegeven aan uitdagingen van algemeen belang met het oogmerk randvoorwaarden en de toegang tot financiering voor onderzoeks- en innovatieactiviteiten te verbeteren en zo de basis te leggen voor een interne innovatiemarkt. Om dit doel te bereiken, bouwt "Innovatie-unie" onder meer voort op de 34 toezeggingen en de financiering in het kader van het programma "Horizon 2020".

2. Stand van zaken in 2014

2.1 Uitvoering en effect

De uitvoering van het initiatief verloopt volgens plan. 100 % van de activiteiten in het kader van "Innovatie-Unie" ligt op schema. Het uitvoeringsniveau is verschillend. Met name zijn er vijf Europese partnerschappen gecreëerd om de samenwerking van belanghebbenden op EU- en nationaal en subnationaal niveau te bevorderen. Deze partnerschappen hebben betrekking op i) actief en gezond ouder worden, ii) duurzaamheid en productiviteit van de landbouw, iii) slimme steden en gemeenten, iv) water en v) grondstoffen. Maatregelen om het gebruik van overheidsopdrachten voor innovatie te versterken, een paspoort te introduceren voor investeringen in grensoverschrijdend durfkapitaal of eenheidsoctrooibeschermt in te voeren, dragen bij tot een innovatie-vriendelijker bedrijfsklimaat. Er zijn ook stappen genomen om in 2014 de Europese onderzoeksruimte te verwezenlijken. Daarmee wordt beoogd de efficiëntie en effectiviteit van publieke onderzoekssystemen te vergroten om in de EU een hogere productiviteit, meer concurrentie en meer groei te bewerkstelligen.

Er zijn controle-instrumenten ingevoerd. Een breed opgezet innovatiescorebord biedt een evaluatie van de prestaties van de EU-lidstaten op het gebied van innovatie en van de respectieve sterke en zwakke punten van hun onderzoeks- en innovatiesystemen. Bovendien is er een nieuwe indicator voor innovatieresultaten ontworpen om de innovatieresultaten van de EU en haar lidstaten te kunnen vergelijken met die van hun voornaamste handelspartners. Aan de opheffing van een aantal van de beperkingen van deze indicator wordt nog gewerkt. De indicator is gebaseerd op vier aspecten, te weten technologische innovatie, werkgelegenheid op het gebied van kennisintensieve activiteiten, concurrentievermogen van kennisintensieve goederen en diensten en werkgelegenheid in snelgroeiende ondernemingen in innovatieve sectoren.

2.2 Geleerde lessen

Het is cruciaal dat maatregelen volledig worden uitgevoerd. De maatregelen in het kader van "Innovatie-Unie" gaan in de goede richting; voor de realisering van de daaraan verbonden voordelen is de juiste uitvoering echter van wezenlijk belang.

"Innovatie-Unie" heeft het toenemende gevaar van een innovatie-kloof binnen de EU niet voorkomen. De EU is er sinds 2008 in geslaagd de kloof die haar op het gebied van innovatieprestaties van de Verenigde Staten en Japan scheidde, voor de helft te dichten. Desalniettemin is de dynamiek in de EU waarbij de innovatieprestaties van de lidstaten steeds dichterbij elkaar kwamen te liggen, tot stilstand gekomen en nemen de verschillen tussen landen weer toe.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF "DIGITALE AGENDA VOOR EUROPA"

1. Doelstelling van het vlaggenschipinitiatief

De "digitale agenda voor Europa" werd opgezet om Europa en haar lidstaten te helpen de vruchten te plukken van een competitieve digitale interne markt. In het licht van de fragmentatie van de Europese markten, die de EU belet de voordelen te genieten van de digitale economie in de zin van een toename van productiviteit, werkgelegenheid en groei, wordt met de "digitale agenda voor Europa" beoogd het digitale potentieel aan te boren en de digitale cultuur in de hele EU ruim te verspreiden. Er werden aanvankelijk 101, rond zeven pijlers gegroepeerde maatregelen vastgesteld om deze doelstelling te bereiken. Na een herziening van het initiatief in 2012 werden zeven nieuwe kernactiviteiten vastgesteld. Deze benadrukken hoofdzakelijk het belang van de bevordering van de digitale infrastructuur, de verbetering van de regelgeving, de bevordering van digitale vaardigheden en banen en de uitvoering van doelgerichte strategieën op het gebied van cyberveiligheid, cloud computing en micro-elektronica.

2. Stand van zaken in 2014

2.1 Uitvoering en effect

Door het vlaggenschipinitiatief kreeg de digitale economie de nodige politieke aandacht. De voornaamste sterke punten ervan hebben betrekking op de totstandkoming van een coherent en toekomstgericht kader voor maatregelen. De jaarlijkse publicatie van een scorebord voor de digitale agenda en de jaarlijkse "digitale vergadering" van belanghebbenden hebben gezorgd voor meer aandacht van de politiek en de media. De "digitale agenda voor Europa" gaf ook een prikkel tot nationale navolging en maatregelen in 20 lidstaten en een aantal regio's die hun eigen digitale agenda's opstelden.

Er is vooruitgang geboekt bij de uitvoering van de geplande maatregelen. Meer dan 90 % van de in het kader van het vlaggenschipinitiatief voorziene maatregelen was in januari 2014 uitgevoerd of lag op schema. Het gebruik van internet is inmiddels in de EU wijdverbreid, e-handel wint terrein, ofschoon er grensoverschrijdend nog maar in beperkte mate gebruik van wordt gemaakt, e-overheidsdiensten zijn ontwikkeld en in de hele EU is sprake van 100 % basisbreedbanddekking.

2.2 Geleerde lessen

De digitale interne markt is nog geen realiteit en er zijn meer investeringen in hogesnelheidsinfrastructuur nodig. De persistentie van obstakels als de fragmentatie van Europese markten, leemten in de infrastructuur en gebrek aan consumentenvertrouwen, belemmert nog steeds de voltooiing van de digitale interne markt. Het gebrek aan hogesnelheidsbreedbandinfrastructuur baart ernstige zorgen omdat het een nieuwe digitale kloof zou kunnen veroorzaken en in bepaalde gebieden, met name plattelandsgebieden, sociale uitsluiting in de hand zou kunnen werken.

De doeltreffendheid van de "digitale agenda voor Europa" werd door een aantal tekortkomingen ondermijnd. De zichtbaarheid van het vlaggenschipinitiatief kwam in het geding doordat het vanwege het grote aantal specifieke maatregelen niet voldoende doelgericht was. Ook werd er niet in geslaagd om met het vlaggenschipinitiatief onderwerpen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie hoog op de agenda's voor structurele hervorming te krijgen.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF "INDUSTRIEBELEID IN EEN TIJD VAN MONDIALISERING"

1. Doelstelling van het vlaggenschipinitiatief

"Industriebeleid in een tijd van mondialisering" is gericht op de verbetering van het concurrentievermogen van de Europese industrie door middel van een gecoördineerde benadering. Dit initiatief legt de nadruk op de noodzaak innovatie, diversificatie en duurzaamheid met elkaar te combineren en de oprichting en ontwikkeling van kmo's te bevorderen. Voortbouwend op 70 maatregelen om het concurrentievermogen van de Europese industrie te vergroten, richt het initiatief zich op de totstandbrenging van een bedrijfsvriendelijker klimaat en het begeleiden en ondersteunen van de industrie bij het aangaan van de nieuwe mondiale uitdagingen.

2. Stand van zaken in 2014

2.1 Uitvoering en effect

Met de uitvoering van het initiatief is aanzienlijke vooruitgang geboekt. 90 % van de 70 kernactiviteiten die oorspronkelijk in het kader van het initiatief werden vastgesteld, is voltooid of loopt nog. De in 2010, 2012 en 2014 gepubliceerde mededelingen inzake industriebeleid hebben de omzetting van de doelstellingen van het vlaggenschipinitiatief in beleid ondersteund. Veel maatregelen in het kader van het initiatief zijn gericht op de ondersteuning van kmo's: de "Small Business Act" voor Europa werd herzien en in 2011 werden een actieplan ter bevordering van de toegang van kmo's tot financiering en een strategie ter bevordering van de internationalisering van kmo's vastgesteld; in 2012 werd een normalisatiepakket gepresenteerd om normering efficiënter te maken; in 2013 werd het programma voor concurrentievermogen en kmo's (COSME) vastgesteld, dat het concurrentievermogen moet ondersteunen en met Copernicus en Galileo bieden initiatieven op het gebied van ruimtevaartbeleid dienstverlenende bedrijven een nieuw perspectief. In 2012 werd een mededeling uitgebracht om ondernemerschap aan te moedigen. Andere maatregelen zijn erop gericht de regelgeving voor ondernemingen te verbeteren, met name door wetgeving te stroomlijnen met behulp van regelmatige "gezondheidstests", de tijd en de kosten te verminderen die nodig zijn om een onderneming te beginnen, de interne markt te versterken en te verdiepen door de vaststelling van de Single Market Act I en II, in respectievelijk 2011 en 2012, en de innovatie en modernisering van de industrie te bevorderen. Er is ook een aantal sectorspecifieke initiatieven genomen.

2.2 Geleerde lessen

Met "Industriebeleid in een tijd van mondialisering" is gekozen voor een aanpak op middellange tot lange termijn. Een aantal actieonderdelen zal pas na enige tijd vruchten afwerpen. In nationale begrotingen wordt steeds minder geld uitgetrokken voor investeringen in de noodzakelijke netwerkinfrastructuren, de interne markt is nog steeds niet voltooid, de voorwaarden voor toegang tot financiering voor kmo's zijn als gevolg van de crisis verscherpt en er is slechts langzaam vooruitgang geboekt met het zorgen voor voldoende geschoolde arbeidskrachten voor banen in de industrie. De meeste maatregelen van het vlaggenschipinitiatief hebben een tijdschikhorizon van 3 tot 10 jaar. Slechts een klein deel ervan is op de korte termijn en directe werking gericht. Gelet op de economische crisis, die een sterke negatief effect heeft op diverse industriesectoren in de EU, moesten de maatregelen in het kader van het vlaggenschipinitiatief worden aangevuld met maatregelen op belangrijke prioritaire gebieden die een effect op de kortere of middellange termijn konden sorteren.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF "EFFICIËNT GEBRUIK VAN HULPBRONNEN IN EUROPA"

1. Doelstelling van het vlaggenschipinitiatief

Het vlaggenschipinitiatief "Efficiënt gebruik van hulpbronnen in Europa" ondersteunt de verschuiving naar een hulpbronnenefficiënte en koolstofarme economie. Het beoogt groei en het gebruik van hulpbronnen van elkaar los te koppelen en een lange-termijnkader te bieden voor hulpbronnenefficiëntie als een centraal beginsel bij de formulering van beleid, met name op het gebied van klimaatverandering, energie, vervoer, industrie, afval en grondstoffen, landbouw, visserij, biodiversiteit en regionale ontwikkeling. In het licht van de toenemende druk op natuurlijke hulpbronnen en de internationale dimensie van dit vraagstuk, moet "Efficiënt gebruik van hulpbronnen" ertoe leiden dat hulpbronnen tegen 2020 slimmer worden gebruikt en dat dit vaste praktijk wordt zodat tegen 2050 verdere resultaten kunnen worden geboekt. Daartoe omvat dit vlaggenschipinitiatief een reeks initiatieven waaraan sinds 2011 uitvoering wordt gegeven.

2. Stand van zaken in 2014

2.1 Uitvoering en effect

Met de uitvoering van een reeks maatregelen in het kader van "Efficiënt gebruik van hulpbronnen" is reeds op EU-niveau een begin gemaakt. De voornaamste maatregelen die het initiatief bestrijkt, zijn reeds door de Commissie gepresenteerd. Met name werd in 2011 een lange-termijnbeleidskader voor de periode tot 2050 gepresenteerd. Het bestaat uit vier routekaarten/stappenplannen, te weten de "Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050"²³, het "Witboek – Stappenplan voor een interne Europese vervoersruimte – werken aan een concurrerend en zuinig vervoerssysteem"²⁴, het "Energistappenplan 2050"²⁵ en het "Stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik in Europa"²⁶. Dit strategisch kader werd aangevuld met een aantal middellange-termijninitiatieven, waaronder een nieuwe biodiversiteitsstrategie "Onze levensverzekering, ons natuurlijk kapitaal: een EU-biodiversiteitsstrategie voor 2020"²⁷, een "Blauwdruk voor het behoud van de Europese wateren"²⁸ en het nieuwe "Programma Schone lucht voor Europa"²⁹. De hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, dat is uitgebreid met een vergroeningscomponent, en van het gemeenschappelijk visserijbeleid, vloeien ook uit het initiatief voort. De Commissie zal voortgaan met de uitvoering van de vervolgmaatregelen die zijn aangekondigd in de als onderdeel van dit initiatief opgestelde stappen- of actieplannen. Bovendien heeft de Commissie in haar mededeling "Een beleidskader voor klimaat en energie in de periode 2020-2030" van 22 januari 2014³⁰ de stappenplannen inzake klimaat en energie voor 2050 verder uitgewerkt.

2.2 Geleerde lessen

Voor het meten van hulpbronnenefficiëntie is een bredere aanpak nodig. Hulpbronnenefficiëntie omvat tal van uiteenlopende beleidsterreinen en heeft ook betrekking op aanverwante hulpbronnen. Met een enkele indicator of een beperkt aantal indicatoren zouden verbeteringen in het gebruik van bronnen als energie, stoffen, land en water kunnen worden gemeten om zo de ontwikkeling van beleid te sturen. Het is echter moeilijk om wijzigingen in het gebruik van hulpbronnen op een eenvoudige manier te analyseren en om indicatoren te ontwerpen die voldoende nauwkeurig zijn. Er blijft op dit punt dus nog het nodige te doen. Het door Eurostat gepubliceerde scorebord voor hulpbronnenefficiëntie, waarbij de productiviteit van de hulpbronnen als voornaamste indicator

²³ COM(2011) 112.

²⁴ COM(2011) 144.

²⁵ COM(2011) 885.

²⁶ COM(2011) 571.

²⁷ COM(2011) 244.

²⁸ COM(2012) 673.

²⁹ COM(2013) 918.

³⁰ COM(2014) 15.

geldt, is een belangrijke stap in deze richting. Het systematisch meten met kernindicatoren is ook nodig om te evalueren in hoeverre er al van een concurrerend, veilig en duurzaam energiegebruik sprake is, zoals benadrukt in het klimaat- en energiebeleidskader voor 2030.

VLAGGENSCHIPINITIATIEF "HET EUROPEES PLATFORM TEGEN ARMOEDE EN SOCIALE UITSLUITING"

1. Doelstelling van het vlaggenschipinitiatief

Met het "Europees platform tegen armoede en sociale uitsluiting" wordt beoogd de economische, sociale en territoriale cohesie te waarborgen. Voortbouwend op het Europees jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting (2010) vraagt het platform om aandacht voor en erkenning van de grondrechten van mensen die met armoede en sociale uitsluiting te kampen hebben, teneinde hen in staat te stellen in waardigheid te leven en actief aan de samenleving deel te nemen. Het doel van het vlaggenschipinitiatief bestond erin tot een geïntegreerde aanpak van armoedebestrijding te komen door het economisch, fiscaal en sociaal beleid en het beleid op het gebied van de interne markt op elkaar af te stemmen. Er werd ook gekozen voor een benadering waarbij de maatschappelijke organisaties, de sociale partners en de lidstaten een partnerschap aangingen. In het kader van het initiatief werd vastgesteld dat de Commissie zich op vijf manieren moest inzetten. Daarbij ging het om: i) het nemen van maatregelen over de hele beleidslijn, ii) het zorgen voor een groter en effectiever gebruik van EU-fondsen ter ondersteuning van sociale inclusie, iii) het bevorderen van empirisch onderbouwde sociale innovatie, iv) het als partner samenwerken en het gebruik maken van de mogelijkheden van de sociale economie en v) het bevorderen van een betere beleidscoördinatie tussen lidstaten. In het kader van het "Europees platform tegen armoede en sociale uitsluiting" werden met name 64 maatregelen vastgesteld die de Commissie dient uit te voeren.

2. Stand van zaken in 2014

2.1 Uitvoering en effect

Het initiatief wordt in snel tempo uitgevoerd. De Commissie heeft ongeveer twee derde van de 64 maatregelen uitgevoerd. Om de lidstaten te helpen de problemen tegen de achtergrond van een aanhoudende crisis door middel van structurele hervormingen aan te pakken, heeft de Commissie beleidsondersteuning geboden in de vorm van het pakket sociale-investeringsmaatregelen³¹, de aanbeveling "Investeren in kinderen: de vicieuze cirkel van achterstand doorbreken"³², het "EU-kader voor de nationale strategieën voor de integratie van Roma tot 2020"³³ en het witboek inzake "Een agenda voor adequate, veilige en duurzame pensioenen"³⁴. De Commissie heeft een voorstel ingediend voor een richtlijn inzake betaalrekeningen. Om de sociale economie en sociale ondernemers te ondersteunen heeft de Commissie het Initiatief voor sociaal ondernemerschap gelanceerd en een EU-fonds voor sociaal ondernemerschap opgericht. Ook heeft de Commissie richtsnoeren voor actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties gepubliceerd en een index voor actief ouder worden gepresenteerd. Een ander opvallend initiatief dat in het kader van het "Europees platform tegen armoede en sociale uitsluiting" is uitgevoerd, is de jaarlijkse conferentie inzake armoede.

2.2 Geleerde lessen

Door een aantal factoren pakte het vlaggenschipinitiatief minder doeltreffend uit dan beoogd. De vaststelling van het pakket sociale-investeringsmaatregelen heeft het beleidsaccent en de inspanningen op het gebied van communicatie aanzienlijk verschoven, wèg van het vlaggenschipinitiatief. Het vlaggenschipinitiatief leidde evenmin tot een samenhangend en geïntegreerd kader voor sociaal beleid of tot benutting van de synergie tussen de verschillende maatregelen; het is veeleer een verzameling initiatieven en de toegevoegde waarde van het vlaggenschipinitiatief is niet vanzelfsprekend.

³¹ COM(2013) 83.

³² 2013/112/EU.

³³ COM(2011) 173.

³⁴ COM(2012) 55.